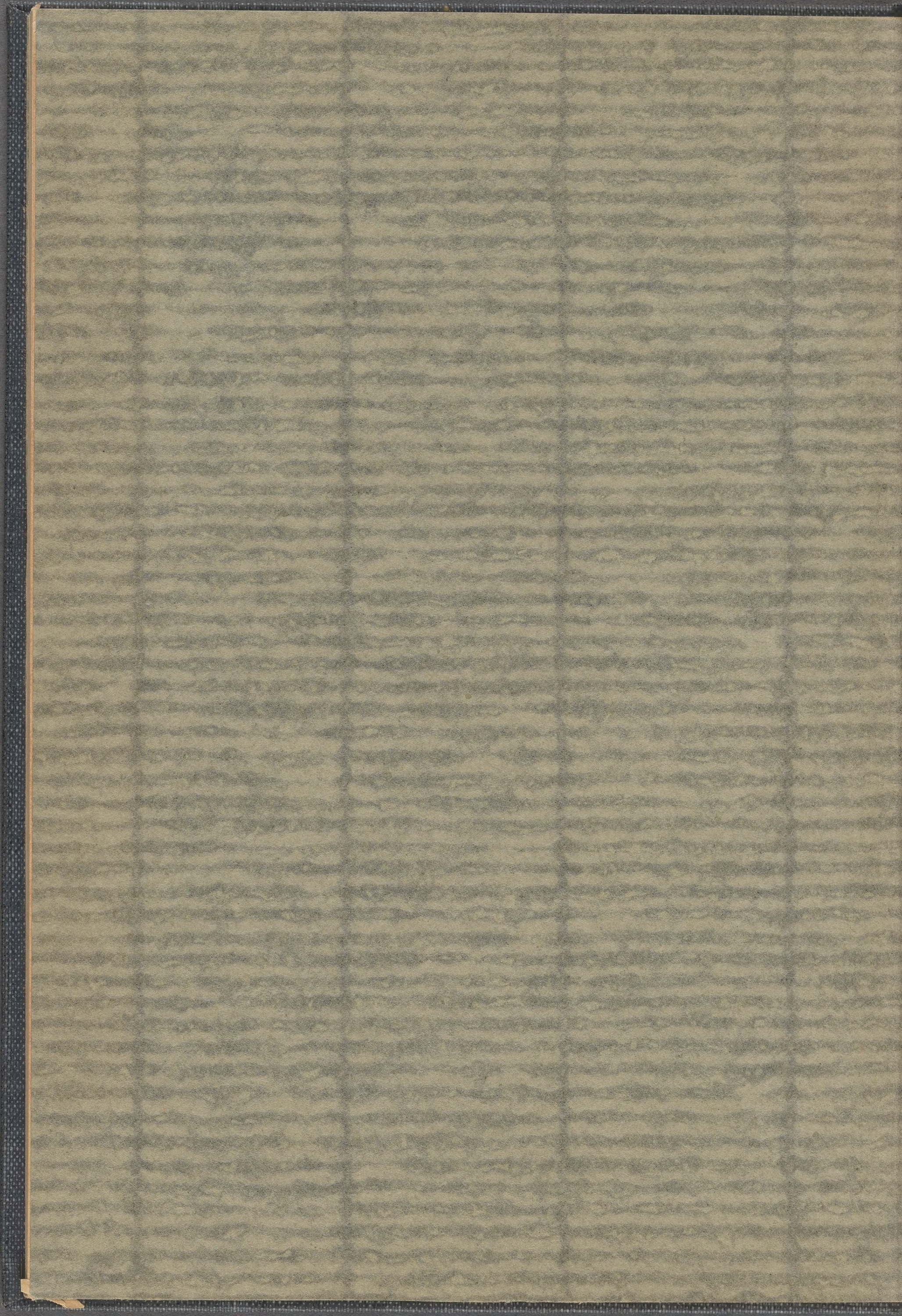

סדר

פרקי אבות

עם

פתרון וביאור בשפת

יון

באותיות עבריות.

כמנהג יאנינא וארטא יע"א

נכתבו

מאת המורה לשפת עבר בבה"ס
הצעיר אברהם דוד אברהם ה"י

פה יאנינא יע"א

א׳

דבר אל הקורא

Mishnah. Nezikim. Pirkē Aboth

פרקי אבות

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. שנאמר ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, נצר מטעי מעשה ידי להתפאר:

פרק ראשון.

א) משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע. ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים. הוו מתונים בדין. והעמידו תלמידים הרבה. ועשו סייג לתורה:

או משה רבנו ע״ה, אפריליבי טו תורה אפו טון הקב״ה איס טו הורוס סיני, קתוס ליי טו פסוק קי איפי ז״ל איס טון משה, אנבה פרוס איכי איס טו הולוס קי איסו אקי, קי נא פו רוסו פוס פלקאס פס ליתינס, קי טון נומן קי טין אנטולין, טא אופיאה אנגלפסא ריאה נא טוס דירקסיס, קי טון פרידוסי או משה רבנו ע״ה. איס טון יהושע טין מתיטין מו. קתוס ליי טו פסוק, קי או איפירטיס טו יהושע איאוס טו נון ניאוס. דין איפ־ליבי אפו מיפוקסי טיס סקינס, קי או יהושע איס טוס פריס־ביטרוס, קי אי פריסביטירי איס טוס פרופיטאס, קי א׳ פרופטי טון פרידוסאן איס טוס אנתרופוס טיס מינאלס סינאקסיאוס. אפטי איפון טריאה פרגמטא, נא איסטי איפומוניטיקי סטין־דיקין. קי מי ליניטי פולאקיס איכתין איס חירס מס אי דיקי אפטי, קי דין חריסימבי נא טין פלטיריפמן קאלא. פרא נא איסטי איפומונוטיקי סטין דיקין. ריאה נא וגליטי טין דיקין יאיס אליתיאן טיס, קי סטיסטי מתיטק פולוס, ריאה נא מינגלוסי טו תורה קי דינמוסי, קי קמיטי פרקטין ריאה טוס לננוס טו תורה, ריאה נא מי אליתיטי איס תיסין אסור, קתוס ליי טו פסוק ושמרתם את משמרתי, קמיטי פילקין איס טין פילקין מו

ב) שמעון הצדיק, היה משירי כנסת הגדולה, הוא היה אומר. על שלשה דברים העולם עומד. על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים:

פרק ראשון.

או שמעון או דיקיאוס, איטו איק טון אינפוליפמנטון טיס
מגליס סינאקסיאוס, אפטוס אליי, איס טריאה פרגמטא אוקומס
סטיקי, איס טו תורה, פו קאטיינונטי איס אפטו טו ישראל
אימראן קי נקטא, קתוס ליי טו פסוק, אן דין איטו אי דיאתיקי
מו איבורא קי נקטא נומוס אורני קי יס דין איבזה. קי אפי
טיס לטריאס טון תיסיאן, טס אופיאס פרוסיפירון טו ישראל
אוטאן טו בית המקדש איטו סטיריאומינוך, קי דיאה טו גמילות
חסדים (אליליבואיתיאן) אופו קמנון טו ישראל או איקטון אלון.

ג) אנטגנוס איש סכו קבל משמעון הצדיק. הוא היה
אומר, אל תהיו כעבדים, המשמשין את הרב על
מנת לקבל פרס. אלא הוו כעבדים, המשמשין את
הרב שלא על מנת לקבל פרס. ויהי מורא שמים
עליכם:

או אנטגנוס או אקטיס סכו, אפירלבי טו תורה אפו טון שמעון
טון דיקיאון, אפטוס אליי, מי איסטי אוס דולי. אי אופיאי
דוליבון טון אפתינטין, איניקא דיאה נא דיתטון אמיבין. פרא
אסטי אוס דולי, איטינים דוליבון טון אפתנטין אוחי איניקא
דיאה נא דתתון תמיבין. קי נא איני או פובוס טו תיאו
איפאתנו סאס.

ד) יוסי בן יועזר איש צרידה, ויוסי בן יוחנן איש ירו־
שלם קבלו מהם. יוסי בן יועזר איש צרידה
אומר, יהי ביתך, בית ועד לחכמים. והוי מתאבק
בעפר רגליהם. והוי שותה בצמא את דבריהם:

או יוסי איאוס טו יועזר או אק טיס צרידה, קי או יוסי איאוס טו
יוחנן או אק טיס ירושלם, אפירלבון טו תורה אפו אפטוס. יוסי
איאוס טו יועזר או אק טיס צרידה ליי, נא איני או איקוס סו, איקוס
סינילפסיאוס טון חכמים, דיאה נא איפירטיס אפטוס, קי נא
מנתניס אפו אפטוס אוטן קאטיינונדי. איס טו תורה. קי נא קוני־
אורטיזיסי איס טו חומה טון פודון טון. נא פיניס פאנטוטי
קאמפין טון, נא איפירטיס אפטוס. קי מי איפיתמיאן דנטין
אוס נירון קריאון איס פסיחין קורזמנין. קי נא פינים מי
דפסאן טוס לוגוס טון:

יוסי

ה) יוסי בן יוחנן איש ירושלם אומר, יהי ביתך פתוח לרוחה, ויהיו עניים בני ביתך: ואל תרבה שיחה עם האשה, באשתו אמרו, קל וחמר באשת חברו. מכאן אמרו חכמים, כל המרבה שיחה עם האשה, גורם רעה לעצמו. ובוטל מדברי תורה, וסופו יורש גהנם:

או יוסי איאוס טו יוחנן או אק טיס ירושלם ליי, נא איני או איקוס סו, אניקטוס איס אבריחוריאן. ריאה נא אקסיאותיס איס טו מצות הכנסת אורחים (פילוקסיניאס) קי נא איני אי פטותיאס אנתרופי טיס איקיאס סו, נא קמנון טין אתרנסיאן סו. קי נא לבון קי אפטי אופילוס אפו איסי, קי אבריסקיטי אוטי קיכלנגהי מי טיכוין ריאכויסון סו. קי איחיס זכות. קי מי פליתיניס אומיליאן מי טין יינקא. ריאה נא מי אפוקופיס אפו טא לויא טו תורה, קי אן איני נהה, ריאה נא כוין אלתיס איס תיסין פלבסיאוס מי טין יינקא טו, איפון אי חכמים עליהם השלום. פוסו כולון מיטין יינקא טו פליסיאוך אקסיטיאס טו חשריכמה (איפוניאן) קי ריאה נא מי אלתי איס תיסין פראבאסיאוס, אפו איר איפן אי חכמים עה. אוסטיס פליתיני אומיליאן מי טין יינקא פרוקסיני קאתקון איס טון איאפטון טו, קי אפוקופטיטי [redacted] אפו טא לויא טו תורה קי טו טילוס טו קלירונומי גהנם:

ו) יהושע בן פרחיה ונתאי הארבלי קבלו מהם.

יהושע בן פרחיה אומר, עשה לך רב, וקנה לך חבר, והוי דן את כל האדם לכף זכות:

או יהושע איאוס טו פרחיה, קי או נתאי או ארבליס איפירלבון טו תורה אפו אפטוס. יהושע איאוס טו פרחיה ליי, קאמי דיאיפידיסקלון, ריאה נא מתיס אפו אפטון סופיאן קי סיניסין, קי נא טון אירוטאס יאוטי תא חריאזיקי, קי אפוקטיסון איזיסי סינטרופון, אינא ריאה כויסון טוטו פתסיס, קי מאתיס סופיאן פיריסוטירון אפו אוטי אפתסיס. קי נא קריניס פאנדרא אנתרופון לכף זכות, קי מי טו זכות אפטו- נא קרינין סי אפו טון אורנון לכף זכות, איסולא טא ארנא סוי קי טס איפותיסיס סו.

ז) נתאי הארבלי אומר, הרחק משכן רע, ואל תתחבר לרשע, ואל תתיאש מן הפרענות:

פרק ראשון.

או נתאי או ארבליס ליי, מקרינון אפו קקון ייטונא, ריאנא מי קאיס קיסי אותן פתסי טו קקון איס אפטון, אופס איברמין פואיפון אי רבותינו ע״ה, אלימונון איס טון קקון קי אלימונון איס טון ייטונא טו. קי מי סיננסטריפיסי מי טון קקון, ריאה נא מי מתיס אפו טא קאקה טו ארנא, קי אן בלפיס אוטי או דרומוס טון קקון פרוריבי, מין אפלפיזיס אפו טין פלירומין, אוסטי נא איפיס אוטי או השם יתברך דין טוס טימוריס, דיאוטי איס טו טילוס או הקב״ה, פלירני איס איקספטון. אנליגוס טס פרקסיס טו:

ח) יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מהם. יהודה בן טבאי אומר, אל תעש עצמך כעורכי הדיינין וכשיהיו בעלי דינים עומדים לפניך, יהיו בעיניך כרשעים. וכשנפטרים מלפניך, יהיו בעיניך כזכאין, כשקבלו עליהם את הדין:

או יהודה איאוס טו טבאי, קי שמעון איאוס טו שטח, אפו טין תו תולה אפו אפטוס. או יהודה איאוס טו טבאי ליי, מי קמניס טון איאפטון סו, אוס טוס דיקינורוס. דילדי נא מי דידקיס קאנינא איך טין אנטידיקון נא טקטופיאיסי טס אפטיקים טו. דיאה נא קירדיסי טין דיקין, קי אוטן אי אנטידיקי סטיקון אמורוסתין סו, נא איני אי דיאו סימפונוס אינופיאון סו אוס דיספי אדיקי, קי מי דיתתיס פרוסנפון קאנינוס אקספטון נא לונ׳ יאס ריאפטון, אוטי דין ליי פסיכמטא, קי אוטן אפוכון ווסי אפכובדיוס סו, נא איני אינופיאון סו אוס דיקיאי, אפו היזוני סאן אפנו טון טין דיקין:

ט) שמעון בן שטח אומר, הוי מרבה לחקור את העדים, והוי זהיר בדבריך, שמא מתוכם ילמדו לשקר:

או שמעון איאוס טו שטח ליי, נא אקסיטאזיס פולי כלק מרטירס, דיאוטי טיאוטרופוס תא בגאליס טין דיקין אלויין אליתיאן טיס, קי נא איסי פרוסקטיקוס איס טוס לונוס פוס אקסון לוגון סו אינואיסון [redacted] אי פונירי, אוטי אחיס ספין קרריאן סו קי מאתון דיאה נא פסיודיסון:

י) שמעיה ואבטליון קבלו מהם. שמעיה אומר. אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות, ואל תתודע לרשות:

פרק ראשון.

ד

או שומעיה קי אבטליון איפירילבון טו תורה אפו אפטוס, שמעיה
ליי, אגפה טין ארנסיאן, נא קרדיזיס אק טון קופון טון חירונסו. קינא
מי חריאזיסי פוא פלזמטא, קי מיסי טין ארחונטיאן, איטיס תפטי
טון קטוחון טיס פרו טו קירה טו, אופוס איברומין איס טון יוסף הצדיק
ע"ה, אסטיס אפתני פוסא איטי פלין טוס אדלפוס טו, קי מי גנוסטו-
פיאיסי איס טין קברניסין, ריאוטי דין פליפיאזון טון אנתרופון.
אימי דיאה טין אטומיקין אנאנקין.

יא) אבטליון אומר, חכמים הזהרו בדבריכם, שמא תחובו חובת גלות, ותגלו למקום מים הרעים, וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו, ונמצא שם שמים מתחלל:

אבטליון ליי, חכמים פרוסיחיטי טא לויא סס, נא מא לייטי-
אקסיימנא קלוס. אניף קמיאס אכופיבוליאס, מיפוס איפוחריאותיטי
איפוחריאוסין אחמלוסיאס, קי אחמלוטסתיטי איס מרוס אופו תא
איני כופרים ומינים. קי אוסן תא אקוסון איקינון טון לוגון. אופו תאיני
איס אפטון אפופסיאן, תא טון אקסייסון קאתא לתוס קטא טין אידיאן
טון. קי תא מאתן אי מאתיטי אי ארחומיני קאטופין סאס, איקינון טון
לוגון מי לתוס, קי תא אלתון איס תיסין כופרות כ מינות, קי אברסקי-
טי ינו אנומא טו תיאו חס ושלום (או מי ייניטו) ביבילומינון. אופוס
איטיו איס טון צדוק קי ביתוס, מתיטאס טו אנטגנוס איטיניס אקסי-
לתן איס תרבות רעה. קי דיאה טוטו פריפי נא אקקתאליסיטי טא
לוינס, אופוס איפין או חכם איס טו איוב, קי גנוסין טא חילי
כו קתרא אומיליסאן:

יב) הלל ושמאי קבלו מהם, הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום. אוהב את הבריות, ומקרבן לתורה:

או הלל קי שמאי אפרילבון טו תורה אפו אפטוס, הלל ליי, נא
איסי אפו טוס מאתיטס טו אהרן הכהן ע"ה. נא מנתניס אפו טקלא
ארגא טו. אוסטיס איחי טוטו סו קאלון סטימה. אופו איגפה
טין אירינין קי טין איקולותי, קי איבאזי אירינין מטקסי אינוס קי
טו אלו, קי מטקסי אנדרוס קי יינייקוס, קתוס ליי טו פסוק, אתי
דיאתיקי מו איטו מיטפטו. אי זואי קי אי אירינה. קי אוטן אפיתני,
טון אליפיתיסן אנדריס קי יינקס, קתוס ליי טו פסוק, קי אקלפסן
אפטון אולוס או איקוס טו ישראל. אינפא טא פלזמטא, קי טא
אפליסיאזי איס טו תורה:

הוא

יג) הוא היה אומר, נגד שמא אבד שמיה, ודלא מוסיף יסיף, ודלא ילף קטלא חיב, ודאשתמש
יד) בתגא חלף: הוא היה אומר, אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מה אני, ואם לא עכשו אימתי.

אפטוס אליין, אפטיס סירי טו אונומה טו מי איפיריפאניאן, וקיטי טו אונומה טו: קתוס ליי טו פסוק, פלין מנררימטוס איפיליפניאה, קי אפטיס דין פרוסתיטי ריאה נא קאטאייניטי איס טו תורה, שי... אפו טס דיקפנטי טו אב קי אקולותוס, נא קופי קי נא טיליאורני, קי אוסטיס דין מנתני טא טעמים (טוס לוגוס, איטיאס) אפו טו תורה, איני אקסיאוס תנטו. קי אפטיס מיטאכיריזיטי טון ... טו תורה, תפלנתי אפו טון קזכון. או איריאוס אליין, אן ... טיליסו טא מצות די אימי, פיאוס תא טא אקטליסי די ... קי אוטן תיליסו נא טא אקטליסו, טי איני אי דינמיס מו. דילדי ... תא איכובלסו נא אקטליסו אקפאפטון. קי אן דין קופיאסו ... אקטליסו טורא, איס טון קזמון טוטון, פוטי תא טא אקט... אפידי איס טון קזמון טון ארתומינון, דין איחומין דינמין איטכיתס מס נא אקטליסומין טא מצות, אימי מורכון נא לאבומין ... אמיבין טיס אקטליסיאוס טון.

טו) שמאי אומר, עשה תורתך קבע, אמור מעט ועשה הרבה, והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות:

או שמאי ליי, קמי טון נומון סו אוריסטיקוס, דילדי נא מי ...יאס טון תורה אימרא קי נקטא, תפי נא קאמיס צדקה (אליאימוסינין) ... קי קמי פולי, קטא טין סיניתיאן טון צדיקים, איטינס ליגון אוליגין קי קמנון פולי, אופוס תבראמין תים טון אברהם אבינו ע״ה, אוסט... פלוטא איפין תים טוס אנגלוס, קי נא לאבו אוליגון ארטון ... תפרי אמכרוסתין טון, בוטירון קי גלא, קי מוסחריאון טריפילון קי קאלין, קי נא דיחיסי טון קאתי אנתרופון, מי דקסימון פרוסופו אוריאתו (ואבמינוס)

טז) רבן גמליאל אומר, עשה לך רב, והסתלק מן הספק, ואל תרבה לעשר אומדות:

או רבן גמליאל ליי, קמי דיאיסי דידסקלון, ויאה נא מכתאניס אפו תפטון תורה, קי טיאוטרופוס תפיליסי תפו איפולפיאן דיאוטי אן מאתיס תורה מונוס סו, תא יתחיס פולאס אמפיבוליאס, קי מי דיקאטידיס פולי מי ספכרזמא איריאס, דיאה נא מין אלתיס איס תיסין

תיסין לאתוס, קי פניס אפו טו הקדש, (אפיאירוכמה) פארוסמאן תליסיס נא חוריסיס טו דיקאתטון, נא טו בנאליס מי אתליתכון קי מי מטרון.

ז) שמעון בנו אומר, כל ימי גדלתי בין החכמים. ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה, ולא המדרש הוא העיקר, אלא המעשה, וכל המרבה דברים מביא חטא.

או שמעון או איאוס טו לייי, אולס טאס איממירס מו אימינגלופה נוטקפי טון חכמים, קי דין אברון קליטרון ליאה טו סומה פאלה טין סיאופין, אופוס איפין או שלמה המלך ע"ה קי או מורוס פי־אופינון סופוס לוגאריאזיטי, קי ריניני אי מילידי איבאסיס. פארה אי אקטליפיס טון אנרולין קי ארגא קלא, קי אסמיס פולילוני פירי פסונמא:

יח) רבן שמעון בן גמליאל אומר, על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום. שנאמר, אמת ומשפט שלום, שפטו בשעריכם:

או רבן שמעון איאוס טו גמליאל לייי, אפי טריאון פרגמאטון יאן קוסמוס סטיקי, אפי טיס דיקיאוסינים יאין דיקאיזון אי דיקסטי אן אליתיאה, קי אפי טיס אליתיאס קי אירינים, קתוס לייי טו פסוק, אליתיאן קי קריסין (דיקין) אירינים דיקאספאטי איס טס פוליס סאס.

רבי חנניה בן עקשיא אומר. רצה הקדוש ברוך הוא, לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם. תורה ומצות, שנאמר, ה חפץ למען צדקו. יגדיל תורה ויאדיר.

תם פרק ראשון

ואחרי כן אומרים יהי רצון כנכתוב בדף

א רבי אומר, איזו היא דרך ישרה, שיבור לו האדם,
כל שהיא תפארת לעושיה, ותפארת לו מן האדם.
והוי זהיר במצוה קלה, כבחמורה. שאין אתה יודע
מתן שכרן של מצות. והוי מחשב הפסד מצוה,
כנגד שכרה, ושכר עבירה, כנגד הפסדה. הסתכל
בשלשה דברים, ואין אתה בא לידי עבירה. דע
מה, למעלה ממך, עין רואה ואזן שומעת. וכל
מעשיך בספר נכתבים:

א או רבנו הקדוש לייי, פיאה איני אפתיאה אודוס, טין אופיאן נא דיי
אלקסי דיאו אפטון או אנתרופוס. קי נא לטאיינימי איס אפטין תנריכוי
דיאה נא גליטוקי אפו טו דין טו נהנם, אופיאה איני קפחימה איקטון
פיאיטין טיס, קי קפחימה אסאפטון אפו טון אנתרופון. דילדי ...
איפיניסקן אוסי טון בליפין, קי נא פרוסיחיס נא אקטיליס טו אלפרון
מצוה, אופוס טו ברי, דיאוטי דין אקסבריס טין אנטיפלירומין גיון
מצות, דיאוטי דין אקסייתי איס טו תולה, אי אמיבי טיס אקתלאדם
טון מצות, אוטי אי טימוריאה, טון אופיאון טא אקירונון, קי נא לוגא־
ריאזיק טין זימיאן אפו טו מצוה. אוטי חניס אפו טין ארגסיאן מו,
ריאה מין קאטאיינוסין אפו טו מצוה. אפנגהי טין אמיבין, איטיס
תא סופתאסי אפו אפטו (טו מצוה) איס טון קזמון טון ארחוכ. יכנן.
קי טין פלירוסין טו עבירה. אין אופיליסי אפו אפטו איס כוון קזכוון
טוטון. אפנגהי טין זימיאן, איטיס תא סופתאסי אפו אפטו איס טון קז־נן
טון ארתוכיתנן. פרטיריסון טריאה פרגמטא, קי דין ארחיסי אפתיסין
פראבסיאוס. גנוריסון טי איני אנו אפו איסי, אפתלמוס בליפי, יאוטי־
און אקויאי. קי אולא טא ארגא סו טא קאלא קי טאסחימה, איס
בבליאון גרפונדי, ראנא סי פלירוסין אמיבין קאלין דיאה מאלגה
טא קאלה. קי דיאמא פלירותנן אפו איסי דיאה שא תאחיכוה אלגה,
איס טין איכיליאן טיס קריסיאוס, איס טין מילוסאן וואיניך:

ב רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר, יפה
תלמוד תורה, עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת
עון, וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה
וגוררת עון, וכל העוסקים עם הצבור, יהיו עוסקים עמהם
לשם

שמים שזכות אבותם מסיעתם, וצדקתם עומדת
לעד. ואתם, מעלה עליכם אני שכר הרבה, כאלו עשיתם:

ב' או רבן גמליאל או איאוס טו רבי יהודה הנשיא ליי אכמורפון איני
טו תלמוד תורה, מי שו דרך ארץ, איפיס איני אי אנגסיינה, דיאושי ריא
מיסון טון קופון טון דיאו ליזמוני אנומיאן, קי אוטי תורה דין אחי מזיטו
ארגאטשאן, טו טילוס פאבי קי פרוקסיני אנומיאן, אפידי אוטן דין אחיאו
אנתלופוס פוקנא דיאטיריתי, תא אלתי נא לקטבסי טא פלזוכואטה.
קי אוטי קאטיינונהי מי טו צבור (קינון) קי פאבין אפו טין ארגאסיאן טון,
נא קטאיינונהי מי אפטוס לשם שמים, דיאוטי טו זכות טון פטירון
טון טוס בואיתי, קי אי דיקיאוסיני טון, סטיקי קי מיני דיאה פנטוס,
קי איסיס, אי אופיאי קאטייקמי איס טאס אננגס טיק קינוטיטוס, קי-
פאבימי אפו טא מוצות, אנביבאזו אינו איפנו סס אמיבין פולין, אוסן
אקטיליסיטאן אפטא. (טא מוצות)

ג' הוו זהירין ברשות, שאין מקרבין לו לאדם אלא
לצרך עצמן. נראין כאוהבין בשעת הנאתן, ואין —
עומדים לו לאדם, בשעת דחקו.

ג' איקמי פרוסקטיקי איס טין אקסוסיאן (קיברניסין) איטיניס דין
פליטיאזון טין אנתרופון. אלא דיאה טין חריתין כוו איאפטו. טון,
פינגהי אוס אגפיטי, (פילי) איס טין אוקן טיס אופיליאס טון,
קי דין סטיקון דיאה טון אנתרופון. איס אוקן טיס אננגיס טון.

ד' הוא היה אומר, עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה
רצונך כרצונו. בטל רצונך, מפני רצונו, כדי
שיבטל רצון אחרים, מפני רצונך:

ד' או אידיאוס אליין, קאמי טו תילימה טו הקב"ה אוס טו תילימה
סו, דיאה נא קאמי טו תילימה סו אוס טו תילימא טו. פאפסון טו
תילימא סו אקסיטיאס טו תילימטוס טו, דיאפא פאפסי תי-
לימא אלין, אקסיטיאס טו תילימאטוס סו:

ה' הלל אומר, אל תפרוש מן הצבור, ואל תאמן
בעצמך עד יום מותך. ואל תדין את חברך, עד
שתגיע למקומו. ואל תאמר דבר שאי אפשר

לשמוע

פרק שני.

לשמוע, שסופו להשמיע, ואל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה:

או הלל ליי, מי קסיחוריזיסי אפו טו קינון, פארא סיננטריפתיטי נא איסי מטאפטון איס טס סטינוחוריאס טון. דיאנא תקסיאותיס נאיסי מי אפטוס איס טין חרן טון, קאתוס ליי טו פסוק, אנליאסטי מטאפטין אנליאסין. אולי אי ליפזוני דיאפטין, קי מי פסטביס טון איאפטו סו, אוס טין איכוראתן טו תנטו סו. דיאוטי אברוכמין איס יוחנן כהן גדול, אוסטיס איפיליטיסי איס ארחיארוסינין, אמוואינטא איכוי, קי איס טו טילוס אפלניתי קי איני צדוקיטיס, קי מי קטריקזיס טון פליסיאון סו. איאוסו פתאקיס איס תיקין טו. דיאוטי אן פריבי או פליסיאון סו קפיאן פרבסין, מי טון קאטדיקזיס לכף חובה. איאוסו פתקי איס חירסס. איס איקינון טו עבירה, קי אפלחתיס אפו אפטו, קי מי ליס דיאה לינון תורה, תון אופיאון דינאחי דיאן מותיזמורא. דין איני דינטון דיאנאינואיסו טורה קי טון מאנתנו סטו טילוס, אלא יירי טו אפטיסה אמיסוס דיאנפטון מאתיס, קי מין לייס אוטן אפקיריסו מילייטו, איסוס דין אפחליסיס פונטי, קי אברי סקיסי פאבכוינוס אפו טו תורה אולון טון קירון סו.

ו הוא היה אומר, אין בור ירא חטא, ולא עם הארץ חסיד, ולא הבישן למד, ולא הקפדן מלמד, ולא כל המרבה בסחורה מחכים, ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש:

אפטוס אליין או אדיאוס דין פובאטי פטזמה, אוטי או אמאתים יינטי אוסיאוס, אוטי או מתיטיס או אנדרפולוס דינטי נא מתי תורה, אופוס אקסייסאן אי חכמים עליהם השלום, איס טוטו טו פסוק (אם נבלת בהתנשא וכו) אן אקטינוריתיס, איס טו איפסומא, קי אן אסקפתיס, טו כירי איס טו סטוכה, אן קטינורי אנתרופס טון איאפטון איס לוייא טו תורה, טו טילוס דיאנאיפסותי, אמס אן תיאופיני אפידי אנדריפיטי, קי דין אירוטי איס טה הלכות, נא בלי טו כירי טו איס טו סטומא טו, איפידי דין מנתאני־טיפוני, אורי או רב או פינרקטיס דינטי נא דידקסי תורה איס טוס מתיטאס, אורי אוסטיס פליתיני איס אמבוריאין, יינטי סופוס (חכם) קתוס ליי טו פסוק, דין איני איקיתין טיס תלסיס אפטו, קי איס כורוס יאופו דינאנתרופי, נא פרונהידזן איס טס אנכנאס טו קיכו, פרנדיסון סי דיאה נא יינס אנתרו

פוס. קי ראה נא קמונ"ס קתי פרנמה לשם שמים:

ז אף הוא ראה גלגלת אחת, שצפה על פני המים
אמר לה, על דאטפת אטפוך וסוף מטפיך יטופון:

ז אכו אידיאוס אידין אן קרניאון, טו אופיאון אפליאזן אפי טיס
אפנאס טון אידטון, איפין איס אפטו, איפידי אפניקסיס סי־
אפניקסאן, קי טילוס אי פניגנדיס סי תא פניגון:

ח הוא היה אומר, מרבה בשר, מרבה רמה, מרבה
נכסים מרבה דאגה, מרבה נשים מרבה כשפים.
מרבה שפחות מרבה זמה, מרבה עבדים מרבה
גזל, מרבה תורה מרבה חיים, מרבה ישיבה מרבה
חכמה, מרבה עצה מרבה תבונה, מרבה צדקה
מרבה שלום, קנה שם טוב קנה לעצמו, קנה לו
דברי תורה קנה לו חיי העולם הבא:

טרואי
אפטוס אליין, או פליתינון קריאס, אוסטוס קי פיני פנדוטי איס
טון קמון טוטון פליתיני סקוליקי איס טון טפון, קי דיאטוטו
איפון אי חכמים, עליהם השלום, דסקולון טו סקוליקי איסטון
נקרון, אוק בילזני איס טו קריאס טו יירין, או פליתינון איפרי־
חירו, פליתיני פקראן, דיאוטי פיבימי קאתימרינוס איטוס אתון
קאפואפטו מי פרופקין אפו טין במיליאן, קי לאבין מין פיליאסי־
אן טו אפו אפטון. או פליתינון יינקת, פליתיני מיי, או פליתינון דולס
פליתיני פרניאן, או פליתינון דולות פליתיני ארפגמה, או פליתינון
עבדה, פליתיני זואין, קתוס ליי טו פסוק, דיאוטי אפטו איני אי־
דואי סו, קי מקרובי אוטדיס סו, או פליתינון ישיבה פליתיני סופיאן.
או פליתינון סמבולין פליתיני סיניסין, או פליתינון צדקה, אליאמסינן
פליתיני אירינין, מטוקסי הקב"ה מי טפס פטוחוס, קתוס ליי טופסוק
קי נזא איני אי פרקסים טיס אליאמוסינים אירני, אפקטיקין אונומה
קלון, אפקטיקין דיאה טון איאפטון תו אפקטיקין דיאה טון אפטון
גנו לוגוס אפו תו תורה, אפקטיקין דיאה תון איאפתון כו זואין
אפו טו עולם הבא.

ט רבן יוחנן בן זכאי, קבל מהלל ומשמאי, הוא היה
אומר

אוֹמֵר, אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה אַל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמָךְ, כִּי לְכָךְ נוֹצָרְתָּ:

ט או רבן יוחנן איאוס טו זכאי, אפירלבי טו תורה אפו טון הלל קי שמאי. אפתוס אלייך, אן איכתיס תורה פולי, מי אפקרטיסיס קליסי נין איס תון איאפתון סו. דיאוטי דיאטותו אפלסתיס:

י חֲמִשָּׁה תַלְמִידִים, הָיוּ לוֹ לְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי. וְאֵלּוּ הֵן, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הֻרְקְנוֹס, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה, וְרַבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נְתַנְאֵל, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, הוּא הָיָה מוֹנֶה שִׁבְחָן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הֻרְקְנוֹס בּוֹר סִיד, שֶׁאֵינוֹ מְאַבֵּד טִפָּה, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה אַשְׁרֵי יוֹלַדְתּוֹ, רַבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן חָסִיד. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נְתַנְאֵל, יְרֵא חֵטְא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, כְּמַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר:

פנדה מתיטס, איחן או רבן יוחנן איאוס טו זכאי. קי אוטי איני, או רבי אליעזר איאוס טו הרקנוס, קי רבי יהושע איאוס טו חנניה, קי רבי יוסי או כהן, קי רבי שמעון איאוס טו נתנאל, קי רבי אלעזר איאוס טו ערך. אפטוס אמיטרי טו אפנוס טון. או רבי אליעזר איאוס טו הרקנוס. אומיאזי טן סטרנן טין אזבסטומיני. איטיס דין חאני סטלגמטיאן אפו טו נירו טים. איטוס איטו קי אפטוס, דין אלזמונא קניכן לונון אפו טו מתי מה כוו. או רבי יהושע איאוס טו חנניה, אפטיחים אי גניטרה כגו אפידי אפטי טו אפרוקפיניסי נא ייני חכם, דיאוטי אוטו אנגיאוס איאוס אפו אפטו. אטריגירידי איס טא בתי מדרשות אקיניס טיס פוליאוק, קי איליגן איס טוס חכמים. פרוספחיתטי ריאא טו בריפוס טוטו נא ייני חכם, קי אוטוס אתקטילסתי. אפטי אליגון אולוס או קנמוס ריאפטון, קלוטיחוס אי ינטרה טו, או רבי יוסי או כהן, חסיד, או רבי שמעון איאוס טו נתנאל אפוביטו פטזכיא, קי או רבי אלעזר איאוס טו ערך. אוקפיי איטיס אנדרבי.

הוּא הָיָה אוֹמֵר אִם יִהְיוּ כָּל חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הֻרְקְנוֹס בְּכַף שְׁנִיָּה, מַכְרִיעַ הוּא אֶת כֻּלָּם:

אפתוס אילין, אנתא איסן אולי אי חכמים טו ישראל אי קפקי פלסטנגוס, קי או רבי אליעזר איאוס טו הרקנוס איס קפקן דפטירון, באריי זיאזי אפתוס אולוס טון:

אבא שאול אומר משמו, אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים, ורבי אליעזר בן הרקנוס אף עמהם. ורבי אלעזר בן ערך בכף שניה, מכריע הוא את כלם:

או אבא שאול ליי אפו אונומה טו. אן תא איסן אולי אי חכמים טו ישראל איס קפקי פלסטנגוס, קי או רבי אליעזר איאוס טו הרקנוס — מלתמא כואזי טון, קי או רבי אלעזר איאוס טו ערך איס קפקי דפטירין, בריזיאזי אפתוס אולוס טון:

אמר להם צאו וראו, איזוהי דרך ישרה, שידבק בה האדם, רבי אליעזר אומר, עין טובה, רבי יהושע אומר, חבר טוב, רבי יוסי אומר, שכן טוב, רבי שמעון אומר הרואה את הנולד, רבי אלעזר אומר לב טוב. אמר להם רואה אני את דברי רבי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם:

אפטונס
איפן איס אקסלתיטי קי אירישי, פיאה איני אי אפתיאה אורוס, איפטין אוניאן נה פרסקוליתי או אנתרפוס, קי נא מי חורסטי אפו אפטין, ריאנית אקקיאותי טין זואין טו עולם הבא, או רבי אליעזר ליי, אפתלמוס קאלוס, אוסטיס אקסרקיטי איס יאוטי אחי, קי רין דיליבי טון פליסיאן טו טון איחונדיא פיריסוטירא אפו אפטון, רבי יהושע ליי, סנטרופוס קלוס, אוסטיס טון אלנחי אטן טובלפי נא קמני פרגמה אפריפון, רבי יוסי ליי, יטון קלוס, אוסטיס אכרסקיטי מאזי טו טומון טין — איקרן אוסנן טין נקטא, רבי שמעון ליי, אוסטיס פרובליפי, אוטי תלי נאיני איס טו טילוס, איפן איס אפטוס, פרוטימו טוס לוגוס טו רבי אליעזר איאו טו ערך אך טון לוגון ריאוטי מטקפי טולגון טו איני אי לוגי סס,

אמר להם צאו וראו, איזוהי דרך רעה, שיתרחק ממנה האדם, רבי אליעזר אומר, עין רעה, רבי יהושע

אומר

אומר, חבר רע. רבי יוסי אומר, שכן רע. רבי שמעון אומר הלוה ואינו משלם, אחד הלוה מן האדם, כאלו לוה מן המקום, שנאמר, לוה רשע ולא ישלם, וצדיק חונן ונותן. רבי אלעזר אומר, לב רע. אמר להם. רואה אני את דברי רבי אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם:

איפן איס אפתוס אקסליתיטי קי אידיטי, פאה איני אי קקי אודוס, אינא אפומקרנתי אפו אפתין או אנתרופוס, או רבי אליעזר ליי מטי קקון, רבי יהושע ליי, סנטרופוס קקוס, רבי יוסי ליי, ייטון קקוס, רבי שמעון ליי, אספיס דניזיטי קי דין פלירני, אינס פו דאניזיטי אפו טון אנתרופון, איסן דניזיטי אפו טון תיאון, קתוס לייטו פתוק, דניזיטי אי קקוס קי דין פלירוני, קי אודיקיאוס אליאיטי קי דידי. רבי אליעזר ליי, קרדיאה קקי. איפן איס אפטוס, פרוטימו טוס ליגוס טו רבי אליעזר איאו טו ערך אק טון לוגון סאס, דיאוטי אין טו מטקסי טון לוגון, איני אי לויי סס:

הם אמרו שלשה דברים. רבי אליעזר אומר, יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך, ואל תהי נוח לכעוס, ושוב יום אחד לפני מיתתך. והוי מתחמם כנגד אורם של חכמים. והוי זהיר בגחלתם שלא תכוה, שנשיכתם נשיכת שועל, ועקיצתם עקיצת עקרב, ולחישתם לחישת שרף, ואף כל דבריהם כגחלי אש:

או קתיס אק טון פנטי מתיטון טוטון, איפי טריאה פרגמאטה. או רבי אליעזר ליי, נא איני אי טימי טו מתיטו סו, אגפימני אפנו סו. אס תי ארי׳(?) אופוס אברמין איס טון משה רבנו ע״ה, אוס טיס אומיאסי טון איאכתון טו מי טון יהושע טון מתיטון טו קי איפן איס אפטון, אקלקמון די איבוס אנתרופוס, קי כוי איסי אפקולוס נא תימוסיס, קי מטאנויסין כואן תיכורן פרין אפותניס, ריל די נא פוביסי קאתימירן, מיפוס אפותניס אבריאון, קי נא יליסיס איס תשובה.

איס תשובה, קי טיאוטוטרופוס אבלסקנדי יאולי אי איכוירי סו אד מיטניאן, קי נא תרמיניסי אפננדי טין פוטיאן טון חכמים קי נא פרוסיחיס אס טא קרבונא טוס נא מי קייס, אוטן פרביס טה לויא טון, ריאוטי טו רנגמא טון רנגמא אלופיקוס, קי טו קנטימה טון קנטימה סקרפיאו, קי טו פסיתירזמה טון פפיתי רזמה פלוירו אופיאוס, קי אולי אי לויי טון אוס קרבונא פירוס

רבי יהושע אומר, עין הרע ויצר הרע ושנאת הבריות, מוציאין את האדם מן העולם:

או רבי יהושע [redacted] ליי, טו מטי טו קקון קי אי קקי אורקסיס, קי טו מיסוס טון פלזמטון, אכנזון טון אנתרופון אפו טון קזמון,

רבי יוסי אומר, יהי ממון חברך, חביב עליך כשלך והתקן עצמך ללמוד תורה, שאינה ירושה לך וכל מעשיך יהיו לשם שמים:

או רבי יוסי ליי, נא איני אי פריאוסיאה טו פליסיאון סו תנפימיני אפאנו סו אוקאי איריקי סו, קי איטימסון טון איאפתון סו נא מאתיס תורה, טו או אופיאון ריזקלירונומיאה אין איסי, קי אולא טא ארגה סו נא איני לשם שמים:

רבי שמעון אומר, הוי זהיר בקריאת שמע ובתפלה, וכשאתה מתפלל, אל תעש תפלתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא, שנאמר כי חנון ורחום הוא, ארך אפים ורב חסד, ונחם על הרעה, ואל תהי רשע בפני עצמך:

או רבי שמעון ליי, נא איסי פרוסקטיקוס איס טו קריאת שמע קי איס טו תפלה, כא טא אננגוסיס יאס טין אורן טון, קי אוטן פרוסיחיסי, מי קמניס טין פרוספחין אורסטיקוס, יאוס אנתרופוס אטעיס איחי איפנו טו פורטיאון, קי ביאלטי נא פריפטיסי קי ליי פוטי נא קסיפורטותו אפו איפאנו מו טו פרטיאון טומו, פרא נא קמיס תקטרכוס קי ריאיסיס אמברסתין טו הקב״ה, קתוס ליי טו פסוק ריאוטי איני תיאוס אליאימון קי אקטרמון, מקרותימוס קי פולי־ איליאוס, קי מטמליטי ריאת טו קקון. קי מי איסי קקוס אמברסתין טון איאפטון סו:

רבי אלעזר אומר, הוי שקוד ללמוד תורה, ודע מה שתשיב לאפיקורוס, ודע לפני מי אתה עמל, ונאמן הוא בעל מלאכתך, שישלם לך שכר פעלתך:

או רבי אלעזר לייי, נא איסיז איפימילים נא מתיס תורה, קי גנוריסין טי נא אפנטיסיס איס טון אפיקורוס, קי גנוריסון אמברסתן טינוס קו־פיאזיס, קי איני פסטוס או קטוחוס טיס ארגסיאס סו. נא סו פלי־רוסי טו מסתין מיס ארגסיאס סו.

רבי טרפון אומר, היום קצר, והמלאכה מרבה. והפועלים עצלים, והשכר הרבה, ובעל הבית דוחק:

או רבי טרפון לייי אי אימירה איני קנדי, דילדי או קזמוס אוכטוח, קי אי ארגסיאה פולי, דילדי אי אקטיליסיס טוז מצות טו תורה, קי אי ארגטי אקנידי, דילדי אי אנתרופי, קי או מסתוס, טון אופיאון או הקב״ה מילי נא דוסי איס טוס צדיקים, איני פולי דיאה טו עלסקנא קי או איקוקירים, א אפיאוס איני או הקב״ה ביאזי:

הוא היה אומר, לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין לבטל ממנה, אם למדת תורה הרבה, נותנים לך שכר הרבה, ונאמן הוא בעל מלאכתך, שישלם לך שכר פעלתך, ודע שמתן שכרן של צדיקים, לעתיד לבוא.

אפתוס אליין דין איני איפנו סו אי ארגסיאה טו תורה קי טון מצות דיאה נא טא טיליאוסיס, אלוטי איסי אלפתירוס נא פפפיס, קי נא אפ־פלפסתיס אפו אפטא, אן אימתיס תורה פולי, סו דידון אמיבין פולין, קי איני פסטוס או קטוחוס טיס ארגסיאס סו, נא סו פלירופי טין אמיבין טיס ארגסיאס סו, קי גנוריסון אוטי אי דוסיס טו מסתו טון צדיקים איני איס טו עלם הבא, קתוס לייי טו פסוק, סימירון נא טא אקטיליסיס, קי טו תקתיזין אי חכמים ע״ה, סימירון איס טו עולם הזה נא טא אקטיליסיס, קי אבריאון אס טו עולם הבא. נא לביס טין אמיבין טון, איס טו עתיד לבוא איס טין מילוסין זואין:

רבי חנניה וכו יהי רצון קף

פרק שלישי.

עקביא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים, ואין אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת, מטפה סרוחה. ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא:

או עקביא או איאוס טו מהללאל לייי, פרטיריסון איס טריאה פרגמטא, קי דין ארחיסי איס תיסין עבירה, (דרבסיאוס). גנוריסון פותן [illegible]תי, קי פו פיינים, קי אמפרוסתן טינוס סי מיליס נא דוסיס קריסין קי [illegible]ריאזמון. פותן אלתיס, אפו טופה סרוחה, (ברומירים סטנגוניס) קי פו פיינים, איס מירוס חומטוס סקוליקיס וזואיפיאו, קי אמברוסתן טינוס סי מיליס, נא דוסיס קריסין קי לוגריאזמון, אמברוסתין טו באסיליאס טון בסיליאון טון בסילבונהון טו הקב"ה:

[illegible]ינא סגן הכהנים אומר, הוי מתפלל בשלומה [illegible] מלכות, שאלמלא מוראה, איש את רעהו [illegible]ים בלעו:

או רבי חנינא סגן טון כהנים לייי, נא פרוספחיסי דיאה טין אירינין טו בסיליאו, אקומי לי דיאה טין אירינין טו בסיליאו טון אתנון, אופוט אברמין אוטי טו ישראל, פרוסיפירון אבדומנטה דמליאה טין תאולטין טו סכות, אוטן טו בית המקדש איטו סטיריאומי־נון, דיאה טס אבדומנטא פילס, קי אופוס אברמין אוטי אפין או ירמיה או פרופיטיס ע"ה, פרוספחיטי דיאה טין אירינין טיס פוליאוס, אופו אחמלוטיסא סאס איקי, דיאוטי מי טין אי־רינין טיס תא איחיטי אירינין, דיאוטי אן דין איטו או פובוס טיס או אים טון אלין זונבאנוס תא קטיפינון.

[illegible]בי חנניא בן תרדיון אומר, שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה, הרי זה מושב לצים. שנאמר

ובמושב

שנים

ובמושב לצים לא ישב, אבל שיושבין ויש ביניהם דברי תורה, שכינה שרויה ביניהם, שנאמר אז נדברו יראי יי איש אל רעהו ויקשב יי וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יי ולחושבי שמו: אין לי אלא שנים, ומנין שאפלו אחד, שיושב ועוסק בתורה, שהקדוש ברוך הוא קובע לו שכר שנאמר ישב בדד וידם, כי נטל עליו:

או חנניא או איאוש טו תרדיון לייי. דיאו קתימיני, קי דין איפרחון מיטקסי טון לויי תורה, אירו אפתי קטיקיאה חלבסתון, קתוס לי טו פסוק קיאס קטיקיאן חלבעסתון דין אקתיסן. אומוס דיאו קתימיני קי איני מיטקסי טון דברי תורה, שכינה (תיאוטיס) קטיקי מטקסיטון, קתוס לי טו פסוק טוטי סינומיליסן אי פובומיני טו יי. או יאיס מי טון אלון, קי אקרואס- תי או יי קי איקוסי, קי אגרפי בבליאון אנתימיסיאוס אתמברוסתין טו דיאפטוס פובומינוס טו יי) קי לוגריאזנדס טו אונומה טו. דין איחו פריא מונון דיאו. פותן אוטי אקומי איס, אוקטיס קאתיטי קי פידיביטי איס טו תורה. אוטי או הקב"ה דיאוריזי מסתון די אפתוק, קתוס לי טו פסוק נא קתיסי מונוס קי נא סיאופיסי, דיאוטי אלבן מסתון איפאנו טו:

רבי שמעון אומר, שלשה שאכלו על שלחן אחד, ולא אמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו מזבחי מתים, שנאמר, כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום, אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד, ואמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו משלחנו של מקום ב"ה, שנאמר, וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יי:

או רבי שמעון לייי, טריס פו איפגן איס אינא טרפיזי קי דין איפין איפנו טו דברי תורה, אוסן איפגן אפו תיסיאס אידולולטריאס, קתוס לי טו פסוק, דיאוטי אולי אי טרפיזי תייכויסן איטיטון אקתרסיאס חוריס טופון קתרון, אומוס טריס פו איפגון איס אינא

טרפיזי

פרק שלישי.

קורפידי קי איפון איפנו טו הברי תורה, אוסן איפגון אפו טין ני, פנן טו הקב"ה קתוס ליי טו פסוק, קי אומיליסין אים אימי. אפטי אתי תרפזא אי אופיאה איני אמברסתן טו ז"ל.

רַבִּי חֲנִינָא בֶּן חֲכִינָאי אוֹמֵר, הַנֵּעוֹר בַּלַּיְלָה, וְהַמְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ יְחִידִי, וּמְפַנֶּה לִבּוֹ לְבַטָּלָה, הֲרֵי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ:

או רבי חנינא איאוס טו חכינאי ליי, אוסטיס אגריפני טין נקטא, קי רין מיליטא, קי פריפטי מונוס אים טון דרוכון, קי או קיניגון טון נונטו איז אנזרסטא פרגמטיא, אירו אפטוס איפוחריאוני כון אאפטון טו.

רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה אוֹמֵר, כָּל הַמְקַבֵּל עָלָיו עֹל תּוֹרָה מַעֲבִירִים מִמֶּנּוּ עֹל מַלְכוּת וְעֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ, וְכָל הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עֹל תּוֹרָה, נוֹתְנִים עָלָיו עֹל מַלְכוּת וְעֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ.

או רבי נחוניא איאוס טו הקנה ליי, אפטים אנדיחימי גוון זיגון טותורה, טו אפירון טון זיגון טו בסיליאוקי טיס אנתרופוטיטוס, קי אוסטיס הפי- פורטוניטי אפו איפנו טו כון דיגון טו תורה, טו אפיבלין טון זיגון טו בסיליאו קי טיס אנתרופוטיטוס:

רַבִּי חֲלַפְתָּא (בֶּן דּוֹסָא) אִישׁ כְּפַר חֲנַנְיָא אוֹמֵר, עֲשָׂרָה שֶׁיּוֹשְׁבִין וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר, אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל, וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ חֲמִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ, וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ שְׁלשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט, וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ שְׁנַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר, אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע, וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ אֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר, בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי, אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ:

או רבי חלפתא איאוס טו דוסא אק טו חוריאו חנניא ליי, דיקא קתימי ני קי קטאיינומיני אים טו תורה שכינה קטיקי מטקסיטון, קתוס ליי טו פסוק, או תיאוס סטיקי אים סינקסין קריטון, קי פותין אקמי

פנדה

פנהה, קתוס לייי טו פסוק, קי סו ריקטי טו איס. פין יון טו אתימי-
ליאוסי פתן אקומי טריס, קתוס לייי טו פסוק, כישקסי קריטון ריקזי,
קי פותן אקומי דיאו, קתוס לייי טו פסוק, טוטי סינומיליםן אי פובו-
מיני טו יי׳ או איס טון פליסיאון טו. קי אקריאפסתי או יי׳) קי איקוסי,
קי פותן אקומי איס, קתוס לייי טו פסוק, איס אולין טון טופון אופו
תא אנפירי טו אונומה מו, תא אלתו איס איפי קי תא סיבלויסו:

רבי אלעזר איש ברתותא. אומר, תן לו משלו, שאתה ושלך שלו, וכן בדוד הוא אומר, כי ממך הכל ומידך נתנו לך.

או רבי אלעזר או אק טיס ברתותא לייי הוסי איס אפטון איס טון הקב״ה,
אפו טו אידיקון טו. דיאוטי סי קי טו אידיקון סו אידיקון טו, קי אוטס
איס טון דוידלייי, דיאוטי אפו סי טו פן, קי אפו טין חיראסו דוסו-
מין איסיסי:

רבי שמעון אומר, המהלך בדרך ושונה, ומפסיק ממשנתו ואומר, מה נאה אילן זה, ומה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב, כאלו מתחיב בנפשו:

או רבי שמעון לייי, אוסטיס פריפטי איס טון דרומון קי מיליטא
קי דיאקפטי טין מיליטין טו קי לייי, פוסין אוריאון טו דנדרון טוטו,
קי פוסין אוריאון טו תרגומה טוטו, אנביבאזי איפנו טו טן פסוק,
אוסן איפוחריאונטי איס טין פקיתין טו.

רבי הוסתאי ברבי ינאי משום רבי מאיר אומר כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב, כאלו מתחיב בנפשו, שנאמר, רק השמר לך ושמור נפשך מאד, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, יכול אפלו תקפה עליו משנתו. תלמוד לומר, ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך: הא אינו מתחיב בנפשו, [illegible] עד שישב ויסירם מלבו,

פרק שלישי

יב

או רבי דוסתאי איאוס טו רבי ינאי אפו אונומא טו רבי מאיר ליי, אוסטיס לזמוני אינא לוגון אפו טין מיליטין טו. אנביאזי אפנו טו. טו פסוק, איסאן אפותריאוניטי איס טין פסיחין טו, קתוס ליי טו פסוק מונון פרוסיחי קי פילקסון טין פסיחין סו פולי, מיפוס לזמוניטיס טוז פרגמטא טא אופיאה אידין אי אפתלמי סו. דיני נאיפיס אן אקומי אדינמוסי אפנו טו אי מיליטי טו, מתימה דייאה נא איפיס מיפוס אפוסרתון אפו טין קרדיאן סו אולס טאס אימרס טיס זואיס סו, אידו דין אפותריאוניטי איס טין זואין טו, מונון אוטן קתיסי קי נא טא אפיריסי אפו טון נון טו:

רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא אוֹמֵר, כֹּל שֶׁיִּרְאַת חֶטְאוֹ קוֹדֶמֶת לְחָכְמָתוֹ, חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת, וְכֹל שֶׁחָכְמָתוֹ קוֹדֶמֶת לְיִרְאַת חֶטְאוֹ, אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת:

או רבי חנינא איאוס טו דוסא ליי, אוטינוס או פובוס אמרטיאס פרוטיריבי טיס סופיאס טו, אי סופיאה טו סטיריאוניטי, קי אוטינוס אי סופיאה פרוטירבי טו פובו טו אמרטיאס. אי סופיאה טו דין סטיריאוניטי:

הוּא הָיָה אוֹמֵר, כֹּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּים מֵחָכְמָתוֹ, חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת, וְכֹל שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו, אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת:

אפוטוס אלליין, אוטינוס טא ארגא איני פריסוטירא אפו טין סופיאן טו, אי סופיאה טו סטיריאוניטי, קי אוטינוס אי סופיאה טו איני פריסוטירי אפו טא ארגא טו אי סופיאה טו דין סטריאוניטי.

הוּא הָיָה אוֹמֵר, כֹּל שֶׁרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנּוּ, רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ, וְכֹל שֶׁאֵין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנּוּ, אֵין רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ:

אפוטוס אלליין אסטיס טו פנבמה טון פלזמטון איסיחאזי אפו אפתון קי טו פנבמה טו תיאו. איברסטיטי אפו אפתון, קי אסטיס טו פנבמה טון פלזמטון דין איסיחאזי אפו אפתון, קי טו פנבמה טו תיאו. דין אפחריסטיטי אפו אפתון:

רבי דוסא בן הרכינס אומר, שנה של שחרית, ויין של צהרים, ושיחת הילדים, וישיבת בתי־כנסיות של עמי הארץ, מוציאים את האדם מן העולם :

או רבי דוסא איאוס טו הרכינס ליי, או אפנוס טיס אביים, קי או אינוס טיס מסבריאס, קי או אומיליאה טון פידיאון, קי טו קתימה טון בתי־כנסיות טון עמי הארץ (טון אגרמטון), אכגזון טון אנתרפון אפו טון קזמון :

רבי אלעזר המודעי אומר, המחלל את הקדשים, והמבזה את המועדות, והמלבין פני חברו ברבים, והמפר בריתו של אברהם אבינו, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא ,

או רבי אלעזר או מודעי ליי, אוסטיס בבילוני טא אייאה, קי אוסטיס קטפרוני טא מועדים. קי אוסטיס אספריזי טו פרוסופון טו פליסיאן טו איס טוס פולוס, קי אוסטיס אקירוני טין דיאתיקין טו אברהם אבינו ע״ה, דילדי אקטיס דין תילי נא אהטליסי טו מצות בלירת מילה. קי אסטיס פנירוני טרפון אסטו תורה אותי קטא טון נומון אפוס איקמין או משה, אסטיס אקיריטין הגדות אפו הפי, קי אליין טי אופילי או משה נא גרפסי איס טו תורה, קי אי תמכני איטונאי לקיס טו אליפי, אפטו איני פו איפין טו פסוק, דיאוטי טון לונון טו ייל קטיפרונסי, קי טין אנדולין טו אקירוסי, אקמנהוס נקסיותרפתי אי פסיחי אקיני. מולון אוטי איני איס טין חירא טו תורה קיארנא קליה, דין אתי מרדי דיאה טו עולם הבא:

רבי ישמעאל אומר, הוי קל לראש, ונח לתשחורת והוי מקבל את כל האדם בשמחה :

או רבי ישמעאל ליי, נא איסי טחיס איס טון אנומירון סו, קי גליקיס איס טון קטומירון סו, קי נא דיחיסי טון קתי אנתרופון אומיאן סו מי חרן.

יג רבי עקיבא אומר, שחוק וקלות ראש מרגילים את האדם לערוה, מסורת סייג לתורה מעשרות סייג לעשר, נדרים סייג לפרישות, סייג לחכמה שתיקה.

רבי עקיבא לייי, טו גליאו קי אי אפיריקיפסיאה, סיניתיזון מן [illegible]ן איס איגימונוסיניין, אי פרדוסיס איני פרקטיס דיאטו תורה, [illegible] קטיזמה, פו בניי או אנתרופוס אפו טו איסודימה טו אפוק פריפי, איני פרקטיפליאה טון פלוטון דיאה נא סטיליאותי איס חירים טו, קתוס ליי טון פסוק, עשר תעשר, קי אקסייקאן א חכמים עליהם השלום, דיקטיסון דיאה נא פלוטיסיס, טא טק יימטא, פו טאדי או אנתרופוס אפו פובון טו נמין [illegible] [illegible] איס תיסין אפגורבסיאוס, איני פרקטי דיאה פרישות, [illegible]נתאסי איס תיסין אייאוטיטוס, פרקנוזיאה טין סו- [illegible]איני אי סיאופי.

הוא היה אומר, חביב אדם שנברא בצלם, חבה יתרה נודעת לו, שנברא בצלם, שנאמר, כי בצלם אלהים עשה את האדם, חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, חבה יתרה נודעת להם, שנקראו בנים למקום, שנאמר, בנים אתם לייי אלהיכם. חביבין ישראל, שנתן להם כלי חמדה, חבה יתרה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה, שבו נברא העולם, שנאמר. כי לקח טוב נתתי לכם. — תורתי אל תעזבו.

אפטוס אליין, אנפיטוס או אנתרפוס, אוסטיס אפלסתי מי טין אי- קונן טו הקב"ה, אנפי פריפליאון איגנוסטופיאיתי איס אפטון. אפידי אפלסתי מי טין איקונן טו הקב"ה, קתוס ליי טו פסוק, דיאוטי מי איקונן טו הקב"ה אפלסין טון אנתרופון. אנפיטון טו ישראל פו אונומסתיסן איאי טו הקב"ה. אנפי פריפליאן איגנוסטופיאיתי איס אפטוס

פרק שלישי.

איס אפטוס, אפידי אונומסתיסן איאי טו הקב״ה, קתוס ליי טו פסוק. איאי קים טו יצל טו תיאו קיאס. אנגפיטון איני טו ישראל. אופו ארותי אס אפתוס סקיבוס זילפטון, אנפי פריפליאון אנגוסטופיאיתי אס אפתוס, אפידי אדותי אס אפתוס סקיבוס זילפטון, מי טו אופיאון אפלסתי אל קזמוס, קתוס ליי טו פסוק, דיאוטי מתימה קלון סיתס אדומא, טון נומון מו אפיניטי.

הַכֹּל צָפוּי, וְהָרְשׁוּת נְתוּנָה, וּבְטוֹב הָעוֹלָם נִדּוֹן, וְהַכֹּל לְפִי רֹב הַמַּעֲשֶׂה:

טו פן איני פרובלימינון קי פנירומינון אמברוסתין טו הקב״ה, אטי די אוטי קמי אנתרופוס קריפיאוס, קי אי אדיאה דידיטי איס קתי אנתרופון, נא פייני איס טון דרומון, טון אופיאק תיליסי, נא קאמי טין אפתלפטיסין טו, אפו קתי פרנסה. קתוס ליי טו פסוק. אידי אידוסא אמברוסתין סימרון, טין זואין קי טו קלון, טון תנטון קי... קי מי טו סיסטימא טו קלון טון אקטדמון או קוזמוס דיקניטי, די טו פן אנלונוס טון פולין פרקסיאון:

הוּא הָיָה אוֹמֵר, הַכֹּל נָתוּן בָּעֵרָבוֹן, וּמְצוּדָה פְּרוּסָה עַל כָּל הַחַיִּים, הֶחָנוּת פְּתוּחָה וְהַחֶנְוָנִי מַקִּיף, וְהַפִּנְקָס פָּתוּחַ וְהַיָּד כּוֹתֶבֶת, וְכָל הָרוֹצֶה לִלְווֹת יָבוֹא וְיִלְוֶה, וְהַגַּבָּאִים, מַחֲזִירִים תָּדִיר בְּכָל יוֹם, וְנִפְרָעִים מִן הָאָדָם, בֵּין מִדַּעְתּוֹ וּבֵין שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ, וְיֵשׁ לָהֶם עַל מַה שֶּׁיִּסְמוֹכוּ, וְהַדִּין דִּין אֱמֶת, וְהַכֹּל מְתֻקָּן לַסְּעוּדָה:

אפטוס אליין, טו פאן איני רומינון מי אינגיאיסין, דילדי אי פסיחי טו אנתרפו, איני אנגיאיטיס דיאפטון איס טון הקב״ה, דיאולא טא מילי טו אנתרופו, דיאוטי אן אידילי אותיסאן טא מילי, איס טין אימי... קריסיאוס איני זכות (אקסיאומה) קי דיאה טין פסיחין, קי אן דיןאי דיקיאותיסן טא מילי, אי פסיחי קטדיקניטי, אנלונוס טון פלקסיאון טו אנתרופו, קי או תנטוס אוסטיס אומיאזי טו דקטיאון, איני אפלומינון אפי אולון טון דונדון, דיאוטי דין איפרחי קניס אנתרפוס טו קוזמו, נא גליטוסי אפו טין אימרן טו תנטו, קתוס ליי טו פסוק, דין איפרחי אקסוסיאה איס טין אימרן תו תנטו. תו קטסטימה

איני אנקטון, דילדי אי פלוסא זואי, קי או קטסטימטורחיס, דילדי או הקב"ה פיסטוני, קי אפיני אלפתיריאן איס טון אנתיפון, נקאמי אופוס תילי, קי מקליני טון תימון טו אוכויאוס דיאה טוק אסיביס, קי טו קטסטיחון איני אנקטון, קי אי חירא גרפי, אופוס אמיליי אמן איס כוז כושנה, קי אולא טא ארגא חו טא קלא קיטא קקא, איס טו בבליאון גרפנדי, קי אוסטיס תילי נא דניסטי, אס אלתי נא דנתחי, דילדי אוקתיס, איחי אלפתיריאן אי טין חירא טו דיזה נא קמי טו תילימה טו, אניף ביאזונדוס, קי אי אספרקטוריס, פירע דירין פנטוטינוס טין פסן איכרן, קי פלירונכדי אפו טון אנתרפון טוסון אין גנוסי טו, אוסון אין אגנואה טו, קי איחון איס טי נא סוטיריחתו, קי אי קריסיס איני אליתיס, קי טו פן אטימקטי איני טון טרפיזי:

אלעזר בן עזריה אומר, אם אין תורה אין דרך
ארץ, אם אין דרך ארץ אין תורה, אם אין חכמה
אין יראה, אם אין יראה אין חכמה, אם אין דעת
אין בינה, אם אין בינה אין דעת, אם אין קמח
תורה, אם אין תורה אין קמח:

אליעזר איאוס טו עזריה ליי, אן דין איפרחי נומוס דין איפרחי אנתרופיס, אן דין איפרחי אנתרפוטיס דין איפרחי נומוס, אז דין איני סופוס, דין איני פובוס תיאו, אן דין איני פובוס תיאו דין איני סופיאה, אן דין איני גנוסיס דין איני סיניסיס, אן דין איני סיניסיס דין איני גנוסיס, אן דין איני אלברין דין איני לידסקליאה אן דין איני דידסקליאה דין תא איני אלברין:

היה אומר, כל שחכמתו מרבה ממעשיו
למה הוא דומה, לאילן שענפיו מרבים ושרשיו
מעטים. והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו
שנאמר, והיה כערער בערבה, ולא יראה כי יבא
טוב, ושכן חררים במדבר, ארץ מלחה ולא תשב
אבל כל שמעשיו מרבים מחכמתו, למה
הוא דומה, לאילן שענפיו מועטין ושרשיו-
מרבין

מְרֻבִּין, שֶׁאֲפִלּוּ כָּל הָרוּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ, אֵין מְזִיזִים אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר, וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם, וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו, וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא חֹם, וְהָיָה עָלֵיהוּ רַעֲנָן, וּבִשְׁנַת בַּצֹּרֶת לֹא יִדְאָג וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי:

אפתוס אליין: אוטינוס אי סופיאה איני פריסוטירה טון ארגון טו אדיס טי אפתוס אומיאזי, איס דנדרון טו אופיאון יחי קלונריאה פולא, קי ריזאס אוליגס, קי או אאיר ארחיטי קי טו קפירידזוני קי טו אנפו־ רויירידזי, קתוס ליי טו פסוק, קי תא איני אוס מונוס איס טין פי־ ריאדה קי דין בלפי אוטן ארחיטי טו קלון, קי קטיקי איס קפי־ רסיאן איס טין אירימון, טופון אנדרון קי אנטיקיטון, אומוס אספוריס טה ארגא טו. איני פריסוטירה טיס סופיאס טו איס טי אפתוס אומיאזי, איס דנדרון טו אופיאון יחי קלונריאה אולינא קי ריזוס פולאס, טו אופיאון אולי אי אאיריס טו קדמה, אן אלתון קי טו פיסיסון, דין טו סליבון אפו טין תיסין טו. קתוס ליי טו פסוק, קי תא איני אוס דנדרון פיטבמינון פליסיאוד־ אירטון, קי אס חימרון אפלוני טס ריזס טו, קי דין בליפי אוטן ארחיטי אי זיסטי, קי איני טו פילון תלורון קי אס איטי אני רליאס דין פקליניטי קי דין פאבי נא דוסי קרפון:

רַבִּי אֱלְעָזָר בֶּן חִסְמָא אוֹמֵר, קִנִּין וּפִתְחֵי נִדָּה, הֵן הֵן גּוּפֵי הֲלָכוֹת, תְּקוּפוֹת וְגִמַטְרִיָּאוֹת פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה:

או רבי אלעזר איאוס טו חסמא ליי, אי נומי טון פוליאון קי טיס נדה, (אפתרטו יינקוס) איני אי אפיסימי הלכות, טא אפרונדה טוס לונריאזמוס טון תקופות קי אי אתמיקיס טון גרמטון איני אוס קרפי אי מיטא טו פיטון, דיאה טין סופיאן.

רבי חנניה יהי רצון כתוב דף

פֶּרֶק רְבִיעִי.

בֶּן זוֹמָא אוֹמֵר, אֵיזֶהוּ חָכָם, הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם. שֶׁנֶּאֱמַר מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי, כִּי עֵדְוֹתֶיךָ

שִׂיחָה לִי. אֵיזֶהוּ גִבּוֹר, הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר
טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר, וּמוֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד עִיר.
אֵיזֶהוּ עָשִׁיר, הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר, יְגִיעַ כַּפֶּיךָ
כִּי תֹאכֵל, אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ. אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא. אֵיזֶהוּ מְכֻבָּד, הַמְכַבֵּד אֶת
הַבְּרִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר, כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי יֵקָלּוּ:

איאוס טון. זומא לייי, פיאוס איני ארמודיאוס נא אונומאסתי סופוס,
אוסטיס מנתני תורה אפו קתי אנתרופון, קי אקונוי אפו טון מקרוטירין
טו, קאן קסיסניריזיטי טיפוטי, קתוס לייי טו פסוק, אפו אולוס טוס
דסקונדס מו אפקטיסא גנוסין, דיאוטי אי מרטיריאי סו איני
אומיליאה מו, פיאוס איני ארמודיאוס נא אונומאסתי אנדריאוס,
אוסטיס קיריאיבי טין אורקסין טו, קי תקומי איס יורן טו תימו
טו, דין קמני טין אורקסין טו, קתוס לייי טו פסוק, קליטרוס או
מקרותימוס אפו טון אנדריאון, קי או קיריאבון טין גנומה טו
אפו טון קיריאבנדא פולין, פיאוס איני ארמודיאוס איני נא
אונומאסתי פלוסיאוס, אוסטיס חירי איס טין מלידא טו יתיטי
אוליגון קי איטי פולי. קי דין קסיסניריזיטי נא תפולפסי
זריפטיאן פולי, אנתרופוס טיאוטוס פריפי נא אונומאסתי פלוד־
סיאוס אליתיס, קתוס לייי טו פסוק, טון קופון טון חירון סו. אוטן טרו־
יס, אפטיכיאה סו קי מקריאוטיס סו. אפטיכיאה סו. איס טין
ריזון דואין, קי מקריאוטיס סו. איס טין מילוסן, אפטיכיאה
סו. איס טין פלוסן דואין, אפירי דין איתיס אנאנגין אפו טא פל־
זמטא, קי מקריאוטיס סו. איס טין מילוסן זואין, אפידי דין
ריאיטירתיס אפו ארפנמאת פרא אק טא קופי טון חירון סו.
פיאוס איני אנטימוס, אוסטיס טימא טא פלזמטא, קי אתקומי
טון מקרוטירין טו. קאן קסיסניריזיטי טיפוטי. אופוס איברמין
פו. איתיפין אי הקבה, דיאתה טוס איאוס טו. עלי הכהן אבה, דיאוטי
טוס טימונה מו תא טימיסו, קי אי קטפרונונדיס מו תא
קטינוריתון:

בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר, הֱוֵי רָץ לְמִצְוָה קַלָּה, וּבוֹרֵחַ מִן
הָעֲבֵרָה, שֶׁמִּצְוָה גוֹרֶרֶת מִצְוָה, וַעֲבֵרָה גוֹרֶרֶת
עֲבֵרָה, שֶׁשְּׂכַר מִצְוָה מִצְוָה, וּשְׂכַר עֲבֵרָה עֲבֵרָה,

פרק רביעי,

איאיר טי עתאי לייו, נא טריחיס דיאה מצוה אלפרין, קי פבייס אפו עבירה. דיאונטי טו מצוה פרסירי מצוה, קי טו עבירה פרסירי עבירה. דיאוטי איאיבי טו מצוה איני מצוה. קי אמיבי מו עבירה איני עבירה:

הוא היה אומר, אל תהי בז לכל אדם, ואל תהי מפליג לכל דבר. שאין לך אדם שאין לו שעה, ואין לך דבר שאין לו מקום.

אפתוס אליין, מי קטפרונס קיינא אנתרופון, קי מי אפומקריניס קאנינא פרגמא. דיאוטי דין איפרחי אנתרופוס או אופיאוס דין איחי אורן. קי דין איפרחי פרגמא טו אופיאון דין איחי טופון.

רבי לויטס איש יבנה אומר, מאד מאד הוי שפל רוח בפני כל האדם, שתקות אנוש רמה.

או רבי לויטס או אנטיס יבנה לייו, פרא פולי, איסו טפינופרון אימברוסתין פנדוס אנתרופו. דיאוטי דין פליפי אי אפריפניאה פארא מונון איס טון הקב״ה מונון טו. קתוס לייו טו פסוק, יל איבקילפס מינלופריפיאן איניריתי, אומוס או אנתרופוס פריפי דיא נא איני טפינופרון אמברסתין פנטוס אנתרופו. אפידי אי אלפיס טו אנתרופו איס גו טילוס תא יני סקולקי:

רבי יוחנן בן ברוקה אומר, כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי אחד שוגג ואחד מזיד בחלול השם

אורבי יוחנן איאוס טו ברוקה לייו, אסטיס ביבלוני טו אונומה טו תיאו קריפיאוס פלירונגדי אפו אפטון פנירוס טוסין קשא לתוס, כי טוסון איפיטידיס דיאה טו תלול השם. (בבילוסה טו אונומטוס טו תיאו)

רבי ישמעאל אומר, הלומד על מנת ללמד מספיקין בידו ללמוד וללמד, והלומד על מנת לעשות מספיקין בידו ללמוד וללמד, לשמור ולעשות.

או רבי ישמעאל לייו, אוסטיס מנתני תורה דיאנא דידקסי פרופתינון איס טין חירא טו נא מתי קי רידקסי. קי אוסטיס מנתני דיאנא אקטיליסי, פרופתינון איס טין חירא טו נא מתי קי נא דידקסי, נא פלקסי קי אקטיליסי טא מצות:

רבי

רבי צדוק אומר, אל תפרש מן הצבור, ואל תעש עצמך כעורכי הדיינין, ואל תעשם עטרה להתגדל בהם, ולא קרדום לחתוך בהם, וכן היה הלל אומר, וד"אשתמש בתגא חלף, הא למדת כל הנהנה מדברי תורה, נוטל חייו מן העולם:

או רבי צדוק ליי, מי קסיחורידיזיסי אפו טו קינון, קי מי פרופיאיסי - איאפטון אוס טוס דיקינגורוס, קי מי טא קמניס סטיפנון ליאה נא מי תלנתיס כי אפתה, אוטי פיליקין נא קונפסיס מי אפתה, קי אוטוס או חלל אליין, אוסטיס מטחירידזיטי טו סטיפנון טי תורה, אפרכא אפו טון קזמון, אידו אימתיס, אוסטיס אפיליטון אפו דברי תורה, איפסוכי טין זואין טו אפו טון קזמון

רבי יוסי אומר, כל המכבד את התורה גופו מכבד על הבריות, וכל המחלל את התורה גופו מחלל על הבריות:

או רבי יוסי ליי, אוסטיס טימא פו תורה, טו סוכות טו טימטי איס טא כלזמאטה, קי אוסטיס ביבילוני טו תורה, טו סומא כוובבלנטי איס מיא פלזמטה:

רבי שמעאל בנו אומר, החושך עצמו מן הדין, פורק ממנו איבה וגזל ושבועת שוא, והגס לבו בהוראה, שוטה רשע וגס רוח.

או רבי ישמעאל אותיאוס טו ליי, או אמבודיזון טין איאפתון טו אפו דיקין אקפורטוני אפו איאפתון, אחרופתיאן קי ארפגמה קי אורקון מטיאון קי פוסיס איפיריפניביטי איס דידסקליאן, טרילוס אסיביס קי איפירפנוס

הוא היה אומר אל תהי דן יחידי, שאין דן יחידי אלא אחד, ואל תאמר קבלו דעתי, שהן רשאין ולא אתה

אפתוס אליין מי דיקזיס מונון, דיאוטי דין דיקזי מונון פראתיס, דילדי או הקבה, קי דיאטוטו פדיפי נא אקסיס טוקדיאו אנטידיקוס אמו, קתוס ליי טו פסוק, קי אפטי אי קליפיס טאס אופיאס תא תיפיס

אמברוס תן

אמברוסתן טון קי אקסייאן אי חכמים ע״ה, נוטריקון טין לקסין - תשים, תשמע שניהם יחד מדברים, נא אקוסיס טוס ריאו אומו אומי- לנהס, קי מי לייס רחתיטי טין אידיאן מו, ריאוטי אפטי איני אלפי תירי קי אותי סי.

רבי יונתן אומר כל המקים את התורה מעני, סופו לקימה מעשר, וכל המבטל את התורה מעשר, סופו לבטלה מעני.

או רבי יונתן ליי, אסטיס סטיריאוני טו תורה אפו ריסטיחיאן, טוטי לוס טו נא טו סטיריאוסי אפו פלוטון, קי אסתיס פבי טו תורה אפו פלוטון, טו טילוס טו נא טו פאפסי אפו דסטיחיאן:

רבי מאיר אומר, הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה, והוי שפל רוח בפני כל האדם. ואם בטלת מן התורה, יש לך בטלים הרבה כנגדך. ואם עמלת בתורה, יש לו שכר הרבה לתן לך:

או רבי מאיר ליי, נא אולינסטביס טאס איפסתוליפיס, קי נא בריא ניסי איס תו תורה, קי נאיסי טפינופרון אכובלקסתן פנהוס אנתרופו. קיאן אי- פפסיס אפו טו תורה, תא איחיס אמבודיאה פולא אינאנדיסו. קיאן איקופיאסיס איס טו תורה, איתי אמיבין פולין נא סו דוסי.

רבי אליעזר בן יעקב אומר, העושה מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד. והעובר עברה אחת, קונה לו קטיגור אחד. תשובה ומעשים טובים, כתריס בפני הפרענות:

או רבי אליעזר איאוס טו יעקב ליי, אסטיס קמני אין מצוה, אפקטא דיאפטון אינא פיניגורון, קי תא גליטוסי אפו טו דין טו גהנם, קתוס ליי טו פסוק, אן איחי אינא אנגלון דיקיגורון אן חיליאון דיאהנא אנגילי דיאה טון אנתרופון טין אפתיטיטא טו, קי טון אליאי קי ליי, אקסגורסי טון נא מי קטבי איס לקון אבריאת אקסגורונקי או- סטיס קמני מיאן פרבסין, אפוקטא דיאפתון אינא קטיגורין, ואסטיס פלירוניטי אפו אפתון איס טין איכרן טיס דיקיס, תשובה (מיטניאה) קי אנתו ארני מטא, איני יאוס תספיס אמברסתן טו קקה.

רבי יוחנן הסנדלר אומר, כל כניסיה שהיא לשם שמים סופה להתקיים, ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקיים:

או רבי יוחנן או איפודימטופיאוס ליי, פסא סינקסיס אי אופיא איני דיאה אונומה תיאו, מילי נא קטירייאותי, קי פסא אי אופיאה דין איני דיאה אונומה תיאו, דין מילי נא קטירייאותי:

רבי אליעזר בן שמוע אומר, יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך, וכבוד חברך כמורא רבך, ומורא רבך כמורא שמים:

או רבי אליעזר איאוס טו שמוע ליי, נא איני אי טימי טו מתיטוסו, אנפיכני אפאנו סו אוס אי אידיקי סו. אופוס אורמין איס טון משה רבנו ע״ה, אוטי אומיאסין מון איאפטון טו מי כין יהושע טון מתיטין טו, קי תיפן איס אפטון. תקלקסון די איכוס אנתרופוס, קי אי טימי טו פליסיון סו, אוס או פובוס טו דידסקלו סו. אופוס אברמין איקטון אהרן הכהן עליו השלום. אוסטיס איטו מיגליטרס אפו טון משה רבנו ע״ה, קי אקמי טון פליסיאון טו אוס דידסקלון טו, קתוס ליי טו פסוק, קי איפין או אהרן איס טון מושה, דיאומי קיריאי מו, קי או פובוס טו דידסקלו סו, אוס או פובוס טו תיאו, אופוס אברמין טו אין או יהושע איס טון משה רבנו ע״ה, קיריאי משה פילקיס, קי אקסייסן אי חכמים ע״ה, טין לקסין פלאס (פילקיסי) טיליאוס טוס אפו טון קדמון, איני איפוחריאומיני טיליאמן נכירי אפסטטיסן איס איסי, אוסן אפסטטיסן איס טון הקב״ה:

רבי יהודה אומר, הוי זהיר בתלמוד, ששגגת תלמוד עולה זדון. רבי שמעון אומר, שלשה כתרים הם, כתר תורה, כתר מלכות, וכתר כהונה, וכתר שם טוב עולה על גביהן:

או רבי יהודה ליי, איסו פרוסקטיקוס איס טו תלמוד (מתימה) איפידי טו לתוס טו מתימטון תיאוריטי יאוס איפיטידיס. או רבי שמעון ליי טריס קורוניס איני, אי קורונא טו תורה, אי קורונא טיס בסיליאס, קי אי קורונא טיס איאירוסינים, קי אי קורונא טיס קליס פימיס, אפרביני יאולס:

רבי נהוראי אומר, הוי גולה למקום תורה ואל תאמר

שהיא תבוא אחריה, שחבריך יקימוה בידך, ואל בינתך אל תשען:

או רבי נהוראי לייי, נא טקפירביס איס מרוס אפו תורה, קי אופו־פייני או רב נא פיינים קטופין טו, דיאתה נא מתיס תורה אפו אפטון קי מי לייס אוטי או רב נאלתי קטופין סו, איס טו מירוס אופו סטיקיס, דיאוטי אוטן כותיס איס טו מירוס אופו תא איני תו רב קי אי סימתיטי סו תא סי בואיתיסון נא מתיס תורה קיתא פטיריאותי איס חירם סו. טו מתימה, קי מי איפוסטירייסי איס טין סיניסין סו.

רבי ינאי אומר, אין בידינו לא משלות הרשעים, ואף לא מיסורי הצדיקים:

או רבי ינאי לייי, דין איני איס טס חירס מס אוטי אפו טין אפטיחיאן טון אסיבין, ריילדי נא אקסברומין דיאטי איני קקוס קי איחי קלין דיאוטי מלסטא או ירמיה הנביא ע״ה איפודי אוס טוטו טנימיק ריאטי אי אודוס טון קקון פרואורבי. אפטיחון אולי אי ארכסי פארבסין, קי אוטי אפו טא בסנא טון ריקיאון, ריילדי ריאה נא נגוריסומין דיאטי איני דיקיאוס קי איחי קקון, אפידי טו פרנמה טוטו דין איני גנוסטון. פרא מונון איס טון הקב״ה מונון.

רבי מתיא בן חרש אומר, הוי מקדים בשלום כל האדם. והוי זנב לאריות, ואל תהי ראש לשועלים:

או רבי מתיא איאוס טו חרש לייי, נא אירוטס פרוטוס פרי אייאס פכטוס אנתרופו (נא חיליטס פרוטוס) אופוס אברמין איס תינת חכם, אוסטיס אפיניתי קי איפין, פוטי דינמי אירוטיסי פרוטוס קאניס פירי אייאן, קי אקולומי אלואתניס איס טין אגורן קי איסו אורא טון תלמידי חכמים, דיאתה נא אפידיטיס אמברוסטן טון, איטינים אומיאזון טוס ליאנדס, קי מי איסי קיפלי טון־פונירון, איטינים אומיאזון טס אלופיקס, קתוס לייי טו פסוג אוסטיס פייני איס טוס סופוס, ייניטי סופוס, קי אוסטיס סינא נסטריבטי טוס אפרונס־פה פתי:

רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוזדור, כדי שתכנס לטרקלין

או רבי יעקב ליי, אי פרוסיא דזואי, אומיאדי טין איתוסן אמברסתן טים מילוסים זואים, איטימסון טון איאפטון סו אים טין איתנספאן די אה נא אמביס אים טו פלאטיאון,

הוא היה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא. מכל חיי העולם הזה:

אנתוס אליין, קליטירון איני מיאה אורא מיטניאס קי אנתואטיי מטון אים טין פרנסן זואין, אפו אולין טין מילוסאן זואין, קי קליטירון איני מיאה אורא אנפסיקסיאוס אים טין מילוסן זואין. אפו אולין טין פרוסן זואין

רבי שמעון בן אלעזר אומר, אל תרצה את חברך, בשעת כעסו, ואל תנחמנו בשעה שמתו מוטל לפניו, ואל תשאל לו בשעת נדרו. ואל תשתדל לראותו בשעת קלקלתו.

ורב שמעון איאוס טו אלעזר ליי, מי איקנופיאיס טון פליסיאון סו, אן אורא תימו טו. קי מי טון פריגוריסיס, אן אורא קתין או נקרוס טו איני אי ניינוס אמברסתין טו, קי מין טון איורטסס אים טין אורן טו טנכוא טוס טו, קי מי פרוספתיס נא טון אידיס, אים טין אורן טיס דיאפתורסטו.

שמואל הקטן אומר, בנפול אויבך אל תשמח, ובהכשלו אל יגל לבך, פן יראה יי' ורע בעיניו, והשיב מעליו אפו:

אי שמואל או מקרוס ליי, אוטן פיסי או אחתרוס סו מי חריס, קי אוטן פרוסקפטיס מי אגליאסי אי קרדיאה סו, מי פוס יאידי או יי', קי קקו פני אופיאון טו, קי אפיסטרפסי אפו אפתון טון תימון טו.

אלישע בן אבויה אומר, הלומד ילד, למה הוא דומה לדיו כתובה על ניר חדש. והלומד זקן למה הוא דומה לדיו כתובה על ניר מחוק.

או אלישע איאוס טו אבויה ליי, אוסטיס מנתני תורה ניאוס אים טי

פרק רביעי,

אוכיאזי, איס מילנין גרמינין איס ניאון חרטין, קי אוסטיס מנתני תורה יירון איס טי אוכיאזי, איס מלנין גרמינין איס חרטין אקפלימנון.

רבי יוסי בר יהודה איש כפר הבבלי אומר הלומד תורה מן הקטנים למה הוא דומה, לאוכל ענבים קהות, ושותה יין מגתו, והלומד תורה מן הזקנים למה הוא דומה, לאוכל ענבים בשולות ושותה יין ישן

או רבי יוסי בר יהודה או אק טו חוריאתון הבבלי ליי, אוסטיס מנתני [illegible] מטא אפו טוס מקרוס, איס טי אפטוס אומיאזי, איס טרונגדא סטפיליא אגורה, קי פילוגרא איננון אפו פו קרי טו, אוטוס טא גרמטא טון קקוין דין איני מתימה סוסטון, קי אוטי קתרון קי פסטריקון, קי אוסטיס מנתני תורה אפו טוס יירונדס, איס טי אפטוס אומיאזי איס טרונגדא סטפיל-אה אורימה קי פינודא אינון פליאון, אפידי טו מתימא טון יירנדון, איני מתימה סוסטון קי קתרון קי פסטריקון, אוס טא סטאפיליא טא אורימה, קי אוס טו קרסי טו פליאון, טו אופיאון קטקתידי טין קרדיאן:

רבי מאיר אומר, אל תסתכל בקנקן, אלא במה שיש בו, יש קנקן חדש מלא ישן, וישן שאפילו חדש אין בו:

או רבי מאיר ליי, מי פרטיריס טו אנסטימה טו אנתרפו קי טין תיאודיאן טו. תן איני ניאוס אי יירון, כוזכון נא פרטיריס טו תורה טו אופיאון איחי, אופוס אברמין פו דין פריפי נא פראטי סומן טין קנכון, תן איני ניאה אי פליאתה, פרא אוטי איחי, קפוטי איני קנטא ניאה יימוטי קרסי פליאון, טיאוטו תרופוס איני ניאוס אנלקטוס אומטיס איומתי תורה פולי, מתימה סוסטון קי קתרון קי פסטריקון. אוס טא סטפיליאה טא אורימה, קי אוס טו קרסי טו פליאון, אפיסיס איני קנטא פליאתה אי אופיאתה איני קיני, קי אוטי ניאון קרסי דין אחי, יאוטוס איני אנתרפוס יירון קי תיאוריטיקוס, או אופיאוס איני אגרמ-טוס, קי דין איחי תורה ריאולה.

רבי אלעזר הקפר אומר, הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם:

או רבי אלעזר הקפר ליי, או פתונוס קי אי אפיתימיאה קי אי דוקסה בגזון טון אנתרפון אפו טון קזמון:

הוא

הוא היה אומר, הילודים למות, והמתים לחיות, והחיים
לדון, לידע ולהודיע ולהודע, שהוא אל, הוא היוצר הוא
הבורא, הוא המבין, הוא הדין, הוא העד הוא בעל דין,
עתיד לדון ברוך הוא, שאין לפניו עולה ולא שכחה
שוא פנים ולא מקח שחד, שהכל שלו, ואל יבטיחך
שהשאול בית מנוס לך, שעל כרחך אתה נוצר
כרחך אתה נולד, ועל כרחך אתה חי ועל כרחך
ת, ועל כרחך אתה עתיד, לתן דין וחשבון ·
לך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא :

פטוס אליין, אי ייניתנדיס מילון נא אפותכון, קי אי נקרי מילון נא אנא-
סון, קי אי זנהאני, נא קריתון איס טין תימרן טיס דיקיס, דיאה נא אקסד-
אלוס, קי דיאנה גנוסטופיאיסק איס אלוס, קי דיאנה גנסטופי-
אתי, נא קטלביס מונוס סו, אוטי אפטוס איני יאו תיאוס, אפטוס איניאו
אפטוס איני פלספטיס, אפטוס או אינואון, אפטוס או קריטיס,
או מרטיס, קי אנטידיקוס, אפטוס מילי נא קריני ברוך הוא, אפידי
דין איני אמבלסתיט אנומיאה, קי אוטי אליזמוניכה, אוטי בסט זמה פרו-
סופו, קי אגטי למבני דורודיקיאה, דיאוטי טו פן איני אתירקון טו, קי
אוטי טו פן איני אנלינוס טון לונאריאזמון, דיאוטי קתי פרס
לונריאתזונדי איס מינלין לונריאזמון, אוטו קי טא עברות
לפרא אוטון איני פולא, אנביכון איס מינלין לונריאזמון, קי
איפוספתיתי אי דיאתיסיס סו, אוטי או אדיס סו איני קטפיאן
קי אפלחתיס אפו טין ריקין, דיאוטי דיאטיס ביאס פלטיסי, קי
אנגלוס פרני טין פסיחין דיאה טיס ביאס, קי טין איסיי איס
טא אנדרוסתיאה טיס ייניקוס, קי דיאה טיס ביאס ייני, דילדי בנאזי
טו ב פוס דיאה טיס ביאס, אפילי דין תילי נא אקסלתי אפר אני,
אפידי פרטירי אפו אני אפו טין מיאן אקרן טו קזמו אוס טין אליין
קתוס ליי טו פסוק, אוטן אלמבין או לחנוס מוה אפי טיס קיפליס מו, קידי-
אה טיס ביאס זיס, הילדי אוסטיס איחי בסנא, אפיתימי טון תנטון, קי אן
אורה אפנו, דין תילי אי פסיחי נא אפיסטליפסי איס טו סומה. אפו
טוס סטינחוריאס אופו איפופידי. קי טין אפסטרפי או הקב״ה דיאה טיס
ביאס, אפידי איני פסטוס איס טין פרקטתיקין, קתוס ליי טו פסוק, איס
תיראסו פרדידו טו פנבמה כמו. קי דיאה טיס ביאס אפתניסקיס

פרק רביעי, תמישי.

קי ריאה טיס ביאס מיליס נא דוסים קריסין קי לונגריאזמון (אפולויסין) אמברוסתן טו נאסיליאטוס טון ואסיליאון טון ואסילבונכהון טו הקדוש ברוך הוא

רבי חנניא וכו ויהי רצון דף

פרק חמישי,

בעשרה מאמרות, נברא העולם, ומה תלמוד לומר והלא במאמר אחד היה יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים, שמאבדים את העולם, שנברא בעשרה מאמרות, ולתן שכר טוב לצדיקים, שמקימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות,:

מי דיקא דיאטנכוטא טו הקב״ה אפלסטי או קוזמוס, אפידי אוטוס אברכין איס דימיאורייאן טו קוזמו, איניאה פורס ויאמר אלהים, קי אי לקסיס בראשית, אקומי איני דיאטגמה, קתוס ליי טו פסוק מי טון לוגון טוייל אי אורני איינן, קי טי דירפקוכיתיא אתן טוטה! קי מי אינא דיאטגמה דין איטו דינטון נא פלסטי, אלא דיאה נא פלירותי אפו טוס אסיבים פו קטסטריפני טון קוזמון אוסטיס אפלסתי מי דיקה דיאטגמטא, קי נא דוסי קלין אמיבין איס טוס דיקיאוס, אי ונפא סטיריאונון טון קוזמון, טון פלסתינדיא מי דיקא דיאטנכוטה:

עשרה דורות מאדם ועד נח, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסים ובאים עד שהביא עליהם את מי המבול:

דיקא ייניאי אפו טון פרוטון אנתרופון (אדם הראשון) איאוסטון נח, דיאה נא גנוסטופיאיסי, פוסון מקרותיכויאה אמברסתין טו, איפידי אולי אי ייניאתי פיניחוס אתימונן, איאוס או אפידין אים אפתוס־טא אידטא טו קטקלזמו:

עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסים ובאים, עד

שבא אברהם אבינו, וקבל שכר כלם :

ריקא ייניאתי אפו נח מחריס אברהם, דיאה נא גנוס טופיאדיסי, פו-
סון מקרותימיאן אכובדוסתן טו, פו אולי אי ייניא סיניחוס אתימנן,
איאוסו אלתן או אברהם אבינו, קי אדחתי אפאפטו טין אמיבין אולון,

עשרה נסיונות, נתנסה אברהם אבינו ועמד בכלם
ג׳ה׳ ר״ע׳ כמה חבתו של אברהם אבינו,

ס ... א דוקימזמטה, ארוקימזקתי או אברהם אבינו ע״ה, קי אקסטתי איס
אולא, קי טפטה איני,
טו דוקימזמה טו פרוטון, איזימיסין או נמרד נא טון פונפסי, קי אקרפתי
איס טין זוריקא טריאתה איטי :
טו דוקימזמה טו דפטירון, ארפסאן אפטון איס טו אור כשדים ריאה
נא קאי קי אנגליטוסי.
טו דוקימזמה טו טריטון, פו טון מטיקיסין או הקב״ה אפו טין יין
טים פטרידוס טו, קתוס ליי טו פסוק, פייני אפו טין יינסו קי אפו
טין פטרידא סו, קי אפו טון איקון טו פטרוס סו.
טו דוקימזמה טו טיטרטון, פו איפירי או הקב״ה פינא איס טין יין
איס טאס איכורס טו,
טו דוקימזמה טו פמפטון אליפתי אי מיטיר מס שרה איס טון איקון
טו פרעה.
טו דוקימזמה טו אקטון, אלתן אי ואסיליס קי אפולימיסן מי טום —
אנתרופוס טו סדם, קי אחמלוטיסן טון לוט טון אניפסיאונטו, קי
איפיין קטופין טון קי טוס איניקיסין,
טו דוקימזמה טו אבדומון, טו אדקסין או הקב״ה מטוקסי טון חו-
רזמטון טין קטאדולופין טיסרון ואסיליאון פו תא אקפנסיאסין
טוא מקנא טו,
טו דוקימזמא טו אגדואון, טון דיאטקסי ה׳ יתברך, נא פרטמיקי
טון תאפטון טו איס טו ירס טו, קי טון ישמעאל טון איאון טו :
טו דוקימזמה טו אינטון, טון דיאטקסין ה׳ יתברך נא דיאקסי אפו
טין איקיאן טון ישמעאל טון איאון מי טין הגר טין מיטירא-
טו קי טין איריאוקסין,
טו דוקימזמה טו דיקטון, טון דיאטקסין ה׳ יתברך נא פרוספירי
אנטי אולוקפטומטוס טון יצחק טון איאון טו איס טו אוריס
מוריה, קי אקסטתי איס טא פנדה, קי דין אקקפתי מיטא טא קסי-
טימאטא טו הקב״ה, דיא נא גנוסטופיאיסי. פוסי איני אי אגפי
טו אברהם אבינו,

עשרה נסים נעשו לאבותינו במצרים ועשרה-
על

פרק חמישי.

עשרה מכות הביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים, ועשרה על הים, עשרה נסיונות נסו אבותינו את המקום ברוך הוא במדבר, שנאמר וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי:

דירא תבמטא, איינן טון פטירון מס איס טין איפטון, פו טוס אנגלי-
טוסין או הקב"ה אפו טאס דיקה פליגוס, איפידי פסא פליי איטו-
אפוקליסטיקוס דיאה טוס איפטיאוס קי אוחי דיאה טוס איזראיליטס,
קי דיקה תבמטא איינן איס אפטוס אפו טיס תלסיס, קי טפפטא יאיני,
טו תבמה טו פרוטון, טוס אסחיקי טין תלסן, קתוס ליי טו פסוק,
אסחיסן טין תלסא קי טוס דיאפירסין,
טו תבמה טו דפטירון, אופו איתלסא יאיני דיאפטוס אוס איס
סקיני, דילדי טא אירטא איסן דקסאותן אריסטרותן קי אנותין. קי
איטו או דרומוס יאוסן איטו טריפא איס טא נירא, קתוס ליי טון
פסוק, אטריפיסס מיטס רבדוס טו טין קיפלין טון חוריקון טו-
טו תבמה טו טריטון, פו אקטיבי תיר אפו טון אורנון קי אפלויסי טא
נירא טשאופיאה איסן מטקסי טא חוריזמטה, קי איינין טו אירפוס טיס תלסיס
קפירון, חוריס לספין קי גלינא, קתוס ליי טו פסוק, קי יאיאי טו
ישראל אפירפטיסן איס טין קסירן איס טו מיסון טיס תלסיס.
טו תבמא טו טטרטון, טו אירפוס טיס תלסיס איס טו אופיאון אפטיסן
אי אניפטיאי, אי אופיאי, אקניזן טוס איזראיליטס, אחלורין קי אי-
ייני לספי קי גלינא, קתוס ליי טו פסוק לספי אילטון פולון:
טו תבמה טו פימפטון, פו איחוריסטי אי תלסא איס דורידיא דרומוס,
קי אפירסן פסא פילי איס יאינא דרומון תורסטא, קתוס ליי טו פסוק,
טון חוריסנהא טין תלסן טו סוף איס חורימטא:
טו תבמה טו אקטון, אפקסן טא אירטא קי אסקלירנן אוס פטריס,
סי טרופון כו אסינטריפטיסן אי קיפלי טון איניפטיאון, אי אנפיאי יאו-
נומקטיקסן תנינים, (דרקונטיס) דיאפטוס אלחתי, אסינטריפסיס טס
קיפלס טון דרקונטון אפי טון יאידטון,
טו תבמה טו אברומון, טא נירא טא פגמינא דין איסן אינא קומטי,
פרא איסן קומטיאה פולא, אוס איידוס פלנתי קי ליתי קטיריאו, טק-
בופיאיכנא טו אן פליסיאון טו אלו. קתוס ליי טו פסוק, סי דיאלי-
פיס כוי טין דינמין סו טין תלסן, פו אייני אוס אידוס פפיחיס:
טו חבמה כו אגדואון, פו אפקסן טא נירא, קי איינן אוס קריסטלי
קי אנתרבם קתרוס, אומטי אכליפון אי מן טוקדאוטן דיאבינון,
איפידי אי פטילי טו פירוס טיס אפוטיזי, קתוס ליי טו פסוק,
זוני אירטון פיקנוסיניפא טו אורנו, תילי נא איפי, או טי טו אתריזמו
טיס תלסיס, איטו קתרון קי פסטריקון, אוס טא סיניפא טו אורנו.

קי אוס

קי אוס טין אוקיאן טו. אורנו. אוס פרוס טין קתריאוטיטא,
טו תבמה טו אינטון, פו אטריתון אפו אפטין אירטא גליקא, קי איפי-
נון אפו אפטא, אפירי טא אירטא תיס תלסיס איני אלמירא, קי טו-
טו איני טו אנפיאון אלחתי ריאנדא,
טו תבמה טו ריקטון, אפו אפינון טא אירטא טא גליקא, טא אופיאה
אטריחון מי טא אטליפא אקספטון, אפינון קי איינגרו תיכוניאי. קתוס
ליי טו פסוק, אתימוני אסתיסן טא נירא, אסטתיסאן אום פורוס טא ריי
תנרא, קי אסקיאה אפו לדרי קי מילי אקטיבינון מטקפי טו סטו-
מה טון מקרון פידיאון קי אבידנון, קתוס ליי טו פסוק, קי טון
אתילפין מילי אפו ברחון, קי אליאון אפו קנורני פטרס,

עשרה נסים, נעשו לאבותינו בבית המקדש, לא הפילה אשה, מריח בשר הקדש, ולא הסריח בשר הקדש מעולם, ולא נראה זבוב בבית המטבחים, ולא ארע קרי לכהן גדול ביום הכפורים, ולא כבו הגשמים אש של עצי המערכה, ולא נצחה הרוח את עמוד העשן, ולא נמצא פסול בעמר, ובשתי הלחם, ובלחם הפנים, עומדים צפופים, ומשתחוים רוחים, ולא הזיק נחש ועקרב בירושלם מעולם, ולא אמר אדם לחברו, צר לי המקום, שאלין בירושלם:

דיקא תבמטא, איינן טון פטירון מס איס טו בית המקדש, דין אפיבלי
ייני, אפו טין איבוריאן טו אייאו קריאטוס, קי דין אברומוסי טו אייאון
קריאס פוטי, אורי אפני מיאה איס טו מקיליאו, קי דין אטיתי קדי
(איפניאזמוס) איס טון ארחיאיאריאה איס טין אימרן טו כפורים, קי
דין אסביסן אי ברוחי, טו פיר טון קסילון טיס פרטקסיאוס, קרין אני-
קיסן או אנימוס, טין סטילין טו קפנו. קי דין אבריתי אלטוכוה
איס טו עמר, קי איס טוס דיאו ארטוס, קי איס טין ארטון טון דיפלו-
מנפון, אסטקנדו סטינוחורימיני, קי פרומיקינון אבריחורי, קי דין
אבלפסין אופיס קי סקורפיאוס איס טין ירושלם פוטי, קי דין אי-
פן אנתרופוס איס טון פליסיאון טו, איחו קטינוחוריאן, ריאה נא
ריאנקטרפסו איס טין ירושלים:

עשרה דברים, נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן, פי הארץ פי הבאר ופי האתון, והקשת והמן והמטה, והשמיר, והכתב והמכתב והלוחות, ויש אומרים אף המזיקין, וקבורתו של משה, ואילו של אברהם אבינו, ויש אומרים אף הצבת בצבת עשויה.

ריקא פרגמטא אפלסתיסן טין פרסקיבין קטא טא בסילכמטה, טא או־
1) פיאה איני, טו סטומה טיס ייס, אי אופיאה אינקסי טו סטומא טיס
איס טם אימרם טו קרח, קי אקטיפיאי אפטון מי אולין טין סינגפין טו.
2) טו סטומה טו פריאטוס, אפו טו אופיאון אפינון טו ישראל איס טין
ארימון טיסרקנדא איטי, מי טו זכות טספרופיטידוס מרים.
3) טו סטומה טיס אונו. אי אופיאה אניקסי טו סטומא טיס קי אומילי־
סי מי טון בלעם הרשע:
4) קי טו טוקסון, טו אופיאון פינטי אן אימרא סינפיאס, קי מוכונוטי
רין איפני איס טאס איכורס טו נח, פלסמינון אבריסקיטו. אפו טין
פרסקיבין טון אקסיכוירון טיס רימיארייאס,
5) קי טו מן, אפו טו אופיאון אטרוגון טו ישראל איס טין אירימון
טיסרקונדא איטי,
6) קי אי רבדוס טו משה רבנו ע"ה, איס טין אופיאן איטו סקמינון טו
שם המפורש.
7) קי טו שמיר, מי טו אופיאון או שלמה המלך ע"ה, אפילקא טוס
ליתוס איס טין איקודומין טו בית המקדש,
8) קי אי גרפי, רילדי טו סחימא טו סומטוס טון גרמטון.
9) קי אי גרפיס, רילדי או קלמוס טו גרמטיאוס. מי טין אופיאן
אחרחתיסן אי ריקא אנטולי.
10) קי אי פרוטי פלאקיס טון ריקא אנטולון. טאס אופיאס אקאי־
טיבבסין או משה רבנו ע"ה קי טס אסינטריפסין. קי מיריקי לי־
גין קי אי מזיקין, קי או טפוס טו משה רבנו ע"ה. טון אופיאון דין
אגנוריסין אנתרופוס פוטי, מיחרי טים סימירון, קי או קריאוס.
טון אופיאון, פרוסיפירן או אברהם אבינו ע"ה פרוספורן אנטי טו
יצחק, טו איאו טו איס טון קירון טו עקידה. קי מיריקי לינון, קי אי
טנאליאה מי טאנליאן איני קטסקיבסמיני.

שבעה דברים בגלם, ושבעה בחכם, חכם אינו מדבר, בפני מי שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין, ואינו נכנס

לתוך

לתוך דברי חברו, ואינו נבהל להשיב, שואל ומשיב שומע ומוסיף, שואל כענין, ומשיב כהלכה, ואומר על ראשון ראשון, ועל אחרון אחרון, ועל מה שלא שמע אומר לא שמעתי, ומודה על האמת, וחלופיהן בגלם:

איס אפטא טינא דיאקריניטי או אנואיטוס, קי איס אפטיא יאו סופוס, או סופוס דין תומילי אמברוסתין טו תנוטירו טו איס סופיאן קי איס- איליקיאן, קי דין אנמוגניאיטי איס טין תומיליאן טו אלו, קידין ויאזיטי נא אפטיקי, אירוטא קי אפנדי, אקואי קי פרוסתיטי, — אירוטא קאטא טין איכיאן, קי אפנדי קטא טון נומון, קי לי דיאה טו פרוטון פרוטא, קי דיאה טו טילפטיאון טילפטיאה. קי דיאה אוטי דין איקוסי ליי דין איקוסא, קי כיביאוני דיאה טין אליתיאן קי טא אינדיאה איחי או אנואיטוס,

שבעה מיני פורעניות באים לעולם, על שבעה גופי עבירות. מקצתן מעשרין ומקצתן שאינן מעשרין רעב של בצרת באה, מקצתן רעבים ומקצתן שבעים. גמרו שלא לעשר, רעב של מהומה ושל בצרת באה, ושלא לטול את החלה, רעב של כליה באה:

אפטא אידי קאקא ארחונדי איס טון קזמון, אפנדי אפטא מינלא עבירות, קמבוסי דיקטיזון קי קמבוסי דין דיקטיזון, פינא קקירסיאס ארחיטי, קמבוסי פינון קי קמבוסי חורטינון, אפיפאסין נא מי דיקאטיסון, פינא אך טרחיס קי פינא קסילאסיאס ארחיטי (אפיפסין) נאמי תוריסון חלה, פינא טיליאומו ארחיטי,

דבר בא לעולם, על מיתות האמורות בתורה, שלא נמסרו לבית דין, ועל פרות שביעית, חרב באה לעולם, על ענוי הדין ועל עוות הדין, ועל המורים בתורה שלא כהלכה, חיה רעה באה לעולם, על שבועת שוא

ועל

ועל חלול השם, גלות באה לעולם. על עבודת אלילים ועל גלוי עריות ועל שפיכת דמים ועל השמטת הארץ:

תנטיקון ארחיטי איס טון קזמון, פירי טון איס טו תולה לינומינון תנטון איאופיאי דין פרירותיקן איס טו בית דין, קי דיאה טוס קרפוס טון אבדומו איטוס, קסיפוס ארחיטי איס טון קזמון, פירי טין טירניאן קליסיאוס, קי פירי אנוכיאס, קי פירי טון דקניאנחן איס טו תורה אנומה. אנגריאון תיריאון ארחיטי איס טון קזמון, פירי טון מא טיאון ארקון, כי פירי טה ביבילומטוס טו אונומטוס טו ניאו. אח- מלוסיאה ארחיטי איס טון קזמון, פירי טיס אידולולטריאס, קי פירי טיס אקליאס, קי פירי טיס איממטוחיסיאס, ני פירי טיס אפיסיאוס טיס ייס.

בארבעה פרקים הדבר מתרבה, ברביעית ובשביעית ובמוצאי שביעית, ובמוצאי החג שבכל שנה ושנה, ברביעית מפני מעשר עני שבשלישית, בשביעית מפני מעשר עני שבששית, ובמוצאי שביעית מפני פרות שביעית, ובמוצאי החג שבכל שנה ושנה, מפני גזל מתנות עניים:

איס טיסרס איפוחס טו תנטיקון פליתיני. איק טו טיטרטון א- טוס, קי איס טו אבדומון, קי איס טון אקסירחומון טו אבדומו, קי איס טון אקפלחומון טיס איאורטיס (טו סכות) איקסטו איטוס. איס טו טיטרטון, חרין טו דיקטון טו פטוחו טו יאופיאון איני איס טו טרי- טון. איס טו אבדומון חרין טו דיקטון טו פטוחו טו אנפיאון- איני איס טו אקטון. קי איס טון אקסרחומון טו אבדומו, חרין טון קרפון טו אבדומו. קי איס טון אקסרחומון טיס איאורטיס (טו סכות) איקסטו איטוס: איניקא טיס ארפייס טון דורון טון פטותון.

ארבע מדות באדם. האומר שלי שלי ושלך שלך זו מדה בינונית, ויש אומרים זו מדת סדום. שלי שלך ושלך שלי עם הארץ, שלי שלך ושלך שלך חסיד.

שלי

שלי שלי ושלך שלי רשע:

טיסארא ססטיכוטא איס טון אנתרופון, אוליגון טא אירקא מו איני אירקא סו קי טא אירקא סו אירקא סו, איני ססטימא מטריאון קי מריקי ליגון איני ססטיכמטא טו סדום, טא אירקא מו איני אירקא סו קי טא אירקא סו אירקא מו איני אגרמטוס, טא אירקא מו אירקא סו קי טא אירקא סו אירקא סו איני אוקייאוס, טא אירקא מו אירקא מו קי טא אירקא סו אירקא מו איני אסיבים,

בע מדות בדעות, נח לכעוס ונח לרצות, יצא הפסדו בשכרו, קשה לכעוס וקשה לרצות, יצא שכרו בהפסדו, קשה לכעוס ונח לרצות חסיד, נח לכעוס וקשה לרצות רשע:

טיסארא ססטימטא איס טאס אירגאס, אפקולוס נא תימוסי, קי אפקולוס נא אימירוסי, אקסרחיטי אי זימיאה מי טו קרדוס טו, דסקולוס נא תימוסי קי דסקולוס נא אימירוסי, אקסרחיטי טו קרדוס מי טין זימיאן טו, דיסקולוס נא תימוסי קי אפקולוס נא אימירוסי איני אוסיאוס, אפקולוס נא תימוסי קי דסקולוס נא אימירוסי איני אסבים:

ארבע מדות בתלמידים, מהר לשמוע ומהר לאבד, יצא שכרו בהפסדו, קשה לשמוע וקשה לאבד, יצא הפסדו בשכרו, מהר לשמוע וקשה לאבד חכם, קשה לשמוע ומהר לאבד זה חלק רע:

טיסארה ססטיכוטא איס טוס מתיטאס, טחיס נא אינוזי יסי קי טחיס נא חסי, אקסרחיטי טו קרדוס מי טין דימיאן טו, דיסקולוס נא אינואיסי, קי דסקולוס נא חסי, אקסרחיטי אי זימיאה מי טו קרדוס טו, טחיס נא אינואיסי קי דסקולוס נא חסי איני סופוס, דסקולוס נא אינואיסי קי טחיס נא חסי, טו איני מרידיאן קקון:

ארבע מדות בנותני צדקה, הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים, עינו רעה בשל אחרים, יתנו אחרים והוא לא יתן, עינו רעה בשלו, יתן ויתנו אחרים חסיד, לא יתן ולא

ולא

פרק חמישי,

לא יתן ולא יתנו אחרים רשע:

טיסרא ססטימטא איס טוס דידנטס אליאימוסינין, או תילון נא רוסי קי נא כוי רוסון אי אלי, איני פתונירוס איס טו טון אלון, נא רוסון אלי קי אפתוס נא מי רוסי, איני פתונירוס איס טו אידיקון טו, נא רוסי קי נא רוסון אלי אוסיאוס, נא מי רוסי קי נא מי רוסון אלי אסיביס.

ארבע מדות בהולכי לבית המדרש, הולך ואינו עושה, שכר הליכה בידו, עושה ואינו הולך שכר מעשה בידו, הולך ועושה חסיד, לא הולך ולא עושה רשע

טיסרא ססטימטא איס טוס איפנוכדס איס טו בית המדרש, אפני קי דין אקטילי טא מצות, איחי טין אמיבין טו פיינין, אקטילי טא מצות קי דין פייני, איחי טין אמיבין טיס אקטילסיאוס, אפיי קי אקטילי איני אוסיאוס, דין אפיי אוטי אקטילי איני אסיביס:

ארבע מדות ביושבים לפני חכמים, ספוג ומשפך, משמרת ונפה, ספוג שהוא סופג את הכל, משפך שמכניס בזו ומוציא בזו, משמרת, שמוציאה את היין וקולטת את השמרים, ונפה, שמוציאה את הקמח וקולטת את הסלת:

טיסרא ססטימטא איס טוס קאתימינוס אמברוסתן טון חכמים ספונגרי קי חוני, סטרנגיסטירי קי סיטא, איפרחי מתיטיס, ארקי איפינוס אוסטיס אומיאזי טו ספונגרי, קי אי קדיאה טו אנגטיקי אינואי קתי פרגמה, אופוס טו ספונגרי פיני אולא טא אירי טון נירון טא אופיאה איני איס טון קזמון, קי איפרחי מתיטיס אסטיס אומיאזי טו חוני, קי לימוני אוטי מנתני, אופוס טו חוני אמבזון איס אפטו אפו טו מירוס טוטו, קי אבגזי אפו טו אלו מירוס, קי אפרחי מתיטיס, אסכויס אומיאזי טו סטרנגיסטיראון טו אינו, אוסטיס מנתני פרגמטא אפריפי, קי אפיני טון בסין, אופוס טו סטרנגיסטירי אבגזי טון אינון קי קרטי טא צפרא קי איפרחי מתיטיס, אסטיס אומיאזי טו סיטן טיס סימירלי־ אוס, אוסטיס סינאזי קי מנתני טין באסין טיס סופיאס, קיטו

ספבר זכוא

סמברדמה טו אופיאון דין איני קלון, אפיני קיטו אנגטליפי, קי דין טו ריחיטי, אופוס אי סיטה אבנזי טו אלברי קי סינזי טין סימידלין,

כל אהבה שהיא תלויה בדבר, בטל דבר בטלה אהבה, ושאינה תלויה בדבר, אינה בטלה לעולם, איזוהי אהבה שהיא תלויה בדבר, זו אהבת אמנון ותמר, ושאינה תלויה בדבר, זו אהבת דוד ויהונתן

פסא אנפי איטיס איפוקיטי איס סקופרון, פבי טו סמפירון פבי אי אנפי קואיטיס דין איפוקיטי איס סמפרון דין פבי פוטי, פיאה איני אי אנפי איטיס איפוקיטי ז איס סמפרון, אפטי איני אי אנפי טו אמנון קי טיס תמר, קי איטיס דין איפוקיטי איס סמפרון, אפטי איני אי אנפי טו דוד קי יהונתן:

כל מחלקת שהיא לשם שמים, סופה להתקים ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקים. איזו־הי מחלקת שהיא לשם שמים, זו מחלקת הלל ושמאי. ושאינה לשם שמים. זו מחלקת קרח וכל עדתו:

פסא פילוניקיאה איטיס איני לשם שמים, (די אונומה תיאו.) מילי נא סטיריאותי, קי איטיס דין איני לשם שמים, דין מילי את סטיריאותי, פיאה פילוניקיאה איני לשם שמים, אפטי איני אי פילוניקיאה טו הלל קי שמאי, קי אי אופיאה דין איני לשם שמים, אפטי איני אי פילוניקיאה טו קרח קי אוליס פויס סינאנזייס טו,

כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו, וכל המחטיא את הרבים, אין מספיקין בידו לעשות תשובה, משה זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו, שנאמר, צדקת ה׳ עשה ומשפטיו עם ישראל, ירבעם חטא, והחטיא את הרבים, חטא

הרבים

פרק חמישי

הרבים תלוי בו, שנאמר, על חטאת ירבעם בן נבט אשר חטא, ואשר החטיא את ישראל:

אוסטיס אקסיאוני טוס פולוס, פטומא רין ארחיטי ראמיסונטו, קי אוסטיס קמני נא אמרטנון אי פולי רין פרופתינין איס טין חירא טו נא קמי תשובה, (מיטניאן) או משה אקסיאותי, קי אקסיאוסי טוס פולוס, טו זכות (אקסיאומה) טון פולון קרימיטי איס אפטון קתוס לי טו פסוק, דיקיאוסינין טו יי׳ איקמי, קיטס קריסיס טו. מי טון ישראל, טו ירבעם אימר־טיסי, קי איקמי נא אמרטיסון אי פולי, אי אמרטיאה טון פלון קרימיטי איס אפטון, קאתוס לי טו פסוק, ריאה טס אמר־טיאס טו ירבעם טו איאו טו נבט, מס אופיאס אמרטיסי, קי אקמי נא אמרטנון אי איזראיליטי,

כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו, ושלשה דברים אחרים, מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע. מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע. תלמידיו של אברהם אבינו, אוכלים בעולם הזה, ונוחלים לעולם הבא, שנאמר, להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשים גיהנם, ויורדים לבאר שחת, שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה, לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך:

אוסטיס איחי טא אקסיס טריאה פרגמטא, איני אך טון מתי־טון טו אברהם אבינו, קי טריאה אלא פרגמטא, איני אקטון

מתיטון טו בלעם הרשע, אפלמון קלון קי פנבמה חמילון קי פסיתין טפינין, אתי אקטון מתיטון טו אברהם אבינו, אפתלמון קקון, קי פנבמה איפמילין קי פסיתין אחודטטוק, איני אקטון מתיטון טו בלעם הרשע. אופיאה ריפפורה מיטקסי טון מותי־ טון טו אברהם אבינו, קי מטקסי טון מתיטון טו בלעם הרשע אי מתיטי טו אבינו, טרוגון איס טין פרוסן זואן, קי קלירונמון ריאה טין מילוסן זואן, אופוס ליי טו פסוק, דריאה נא קלירודו־ טיסו טוס אגפנדס מו טין אפרקסין, קי טוס תיסברוס טון תא יימיסו. אומס אי מתיטי טו בלעם הרשע, קלירונומון טו גהנם קי קטבינון איס טו פריאר טו לקו, קתוס ליי טו פסוק, קי סי תיאי תא טוס קטבבסיס איסטו פריאר טו לקו, אנתרו־ פי אימטון קי פוניריאס, נא כו פתסין טו איממפי טון אי־ מירון טון, קי איגו תא אלפידו איס איסי.

יהודה בן תימא אומר, הוי עז כנמר, ורץ כצבי, וגבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים. הוא היה אומר, עז פנים לגיהנם ובשת פנים לגן עדן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתבנה בית המקדש במהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך:

או יהודה או איאוס טו תימא ליי איסו דינטוס אוס לאפרדליס קי אלפרוס אוס אאיטוס, קי טריחון אוס דרקס, קי אנדריאס אוס ליאון, דריאה נא קמניס טו תילימה טו פטרוס סו טו איס טון אורנון, אפטוס אליין. או הפתדיס איני דיאה טו גהנם, אנדרפוליס דיאה טו גן עדן, יניטו תילימה אמברסתנסו. יי תיאי מס קי תיאי טון פטידון מס, נאקודומיסיס טו בית המקדש טתיאוס יתיס טס תימירס מס, קי תיסלן טו מירי־ ריאון מס יתיס טון נומוק סו.

בן הא הא אומר, לפום צערא אגרא:
בן בג בג אומר, הפוך בה והפוך בה דכלא בה, וסיב ובלה בה, ומנה לא תזוע, שאין לך מדה טובה הימנה:

או איאוס טו הא הא ליי, קאטה טין קטינוחוריתן אי ד אמיבי. או איאוס טו בג בג ליי, יירסין יתיס אפטין קי קסנידיסון יתיס אפטין, דיאוטי טו פן יתיס אפטין, קי יירסן:

יירסון קי פליאוסון איס אפטין, קי אפו אפטין מי פלפסיס..
ריאוטי רין איני ססטימה קליטירון אפו אפטין ::

הוא היה אומר, בן חמש שנים למקרא. בן עשר שנים למשנה, בן שלש עשרה למצות. בן חמש עשרה לתלמוד, בן שמנה עשרה לחפה. בן עשרים לרדוף, בן שלשים לכח, בן ארבעים לבינה, בן חמשים לעצה, בן ששים לזקנה, בן שבעים לשיבה. בן שמונים לגבורה, בן תשעים לשוח. בן מאה כאלו מת, ועבר ובטל מן העולם:

אפטוס אלין, איליקיאס פנדי איטון ריאה פסוק, איליקיאס דיקה איטון ריאה משנה, איליקיאה דיקטריאה נא אקמי[illegible] מצות, איליקיאס דיקה פנדי ריאה תלמוד, איליקיאס דיקאוכטו ריאה סטפסין, איליקיאס איקוסי נא קיני טה כוצות, איליקיאס טריאקנדה דיאדינמין, איליקיאס טיסרקנדה ריאה סינסין, איליקיאס פנטיקנדה דיאתה סימבולין, איליקיאס אקסקנדה דיאה יירס, איליקיאס אבדומקנדה, איס פולי אוטיטא, איליקיאס אגדואיקנדה איס אנדריאן, איליקיאס איניניקנדה אם קיפסימון, איליקיאס אקטון אופיקן אפיתני, קי פרליתי קי אפפסי אפו טון קמונ:

רבי חנניה וכו יהי רצון דף

פרק ששי.

שנו חכמים בלשון המשנה, ברוך שבחר בהם ובמשנתם:

רבי מאיר אומר, כל העסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שכל העולם כלו כדי הוא לו, נקרא רע אהוב, אוהב את המקום, אוהב את הבריות, משמח את המקום, משמח את הבריות, ומלבשתו ענוה ויראה ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן, ומרחקתו מן החטא, ומקרבתו לידי זכות, ונהנים ממנו עצה ותושיה, בינה

וגבורה

וּגְבוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר לִי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה, אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה, וְנוֹתֶנֶת לוֹ מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה, וְחִקּוּר דִּין, וּמְגַלִּים לוֹ רָזֵי תוֹרָה, וְנַעֲשֶׂה כְּמַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר, וּכְנָהָר שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵק, וְהוֹלֵךְ, וֶהֱוֵי צָנוּעַ וְאֶרֶךְ רוּחַ, וּמוֹחֵל עַל עֶלְבּוֹנוֹ, וּמְגַדַּלְתּוֹ וּמְרוֹמַמְתּוֹ עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים:

ב. לֵיטִיסַן אִי חֲכָמִים עֲלֵיהֶם הַשָּׁלוֹם, אִיס אֶנָא בָּרַיְתָא, מִי טִין גְלוֹסַן טוֹ מִשְׁנָה, אֶבְלוֹיִימֵינוֹס אוֹ הַקָּבָּ"ה, אוֹסְטִיס אִירִילֵיקְסֵין אַפְטוּס קִי טִין מֶלִיטִין טוּס.
רַבִּי מֵאִיר לֵיי, אִסְטִיס פִּירֶבִיטֶי אִיס טוֹ תוֹרָה דִיאוֹנוֹמָא טוֹ אֶקְסִיאוֹנֶטֵי דִיאָה פוֹלָא פְּרַגְמַטָא, קִי אוֹחִי טוּטוֹ מוֹנוֹן. פֵּיאוֹן אוֹלוֹס אוֹ קָזְמוֹס אוֹלוֹקְלִירוֹס פְּרֶיפִיאוֹס דִיאַפְטוֹן, אוֹנוֹמָזִיטִי פִילוֹס אַגַאפִּימֵינוֹס, אַגַפּוֹן טוֹן הקב"ה, אַגַפּוֹן טָא פְּלַזְמַטָא אִיבְּפְרִינוֹן טוֹן הקב"ה, אֶבְּפְרִינוֹן טָא פְּלַזְמַטָא. קִי טוֹן אֶנְדִּיאָנִי טַפִּינוֹטִיטָא קִי פוֹבוֹן, קִי טוֹן אֲקְסִיאוֹנִי נָא יִינִי דִיקִיאוֹס אוֹסִיאוֹס אֶפְּתִיס קִי פִסְטוֹס, קִי טוֹן אַפּוֹמַקְרִינִי אַפּוֹ טוֹ פְּטֶזְמָא, קִי טוֹן פְּלִיסִיאָזִי אִיס טִין קָלוֹסִינִין, קִי אוֹפִילֶנְדִי אַפּוֹ אַפְתוֹן סִמְבוּלִין קִי פִילוֹסוֹפִיאָן, סִינֶיסִין קִי אַנְדְרִיאָן, קָתוֹס לֵיי טוֹ פָסוּק, אִיס אִימִי סִמְבוּלִי קִי פִילוֹסוֹפִיאָה, אִינוֹ סִינֶיסִיס אִיסִימִי אַנְדְרִיאָה. קִי זוֹ דִידִי בַּסִילִיאָן קִי אֶקְסוּסִיאָן, קִי אֶקְסֶטַסִין דִיקִיס, קִי טוֹ פַאנִירוֹנוּן טָא מִסְטִירִיאָה טוֹ תוֹרָה, קִי יִינִיטֵי אוֹס פִּיִי אִי אוֹפִיאָה אַנַרְבִי, קִי אוֹס פוֹטַמוֹס אִסְטִיס אַדִיאַקוֹפוֹס טְרִיחִי, קִי יִינִיטֵי אֶנְדְרוֹפָלוֹס קִי מַקְרוֹתִימוֹס, קִי סִינְחוֹרוֹן דִיאָה טוֹ פַּרְפוֹנוֹן טוּ. קִי טוֹן מֶגַלוֹנִי קִי טוֹן אֶפְסוֹנִי אֶפַּרְנוֹ אוֹלוֹן טוֹן אֶרְגוֹן:

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, בְּכָל יוֹם וָיוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת מֵהַר חוֹרֵב, וּמַכְרֶזֶת וְאוֹמֶרֶת, אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת מֵעֶלְבּוֹנָהּ שֶׁל תּוֹרָה. שֶׁכָּל מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה נִקְרָא נָזוּף, שֶׁנֶּאֱמַר נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר, אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת טָעַם, וְאוֹמֵר, וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, אַל תִּקְרֵי חָרוּת, אֶלָּא חֵרוּת, שֶׁאֵין בֶּן חוֹרִין אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְכָל מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הֲרֵי זֶה מִתְעַלֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל

נחליאל, ומנחליאל במות:

איפין או רבי יהושע איאוס טו לוי. איס פסאן אימרן, אנטיפונו אקסרחיטי אפו טו אורוס חורב קי ריאקיריטי לינוסא, אלימונון איס אפטא טא פלוזמטא, אפו טו פרפונון טו תורה פו אסטיס דין קטאייניטי איס טו תורה, אונומזיטי אריזמינוק (אפוריזמינוס) קתוס לוי טו פסוק, אינוטיאון חריסון איס מיטין תירו, ייני אוריאה חוריס פרוניסין, קי לוי אתו פסוק, קי אי גרפי גרפי טו תיאו ... סקמיני איס טאס פלקס, מי טו אנאייכוסקיס (חרות) סקפיני, פרו... מונון (חירות) אלפתיריאה, דיאוטי דין איני אלפתירוס פרסטיס קטאייניטי איס טו תורה, קי אסטיס קטאייניטי אס טו תורה, איני אפטוס איפסוניטי, קתוס לוי טו פסוק, וממתנה נחליאל ומנחליאל במות:

הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת, או פסוק אחד או דבור אחד, או אפילו אות אחת, צריך לנהוג בו כבוד, שכן מצינו בדוד מלך ישראל, שלא למד מאחיתפל אלא שני דברים בלבד, קראו רבו, אלופו ומיודעו, שנאמר, ואתה אנוש כערכי, אלופי ומיודעי, והלא דברים קל וחומר, ומה דוד מלך ישראל, שלא למד מאחיתפל אלא שני דברים בלבד קראו רבו אלופו ומיודעו. הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת, או פסוק אחד, או דבור אחד, או אפילו אות אחת, על אחת כמה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד ואין כבוד אלא תורה, שנאמר, כבוד חכמים ינחלו, ותמימים ינחלו טוב, ואין טוב אלא תורה, שנאמר, כי לקח טוב נתתי לכם, תורתי אל תעזובו.

אופיאוס מתיני אפו טון סינטרופון טו אינא פרק אי מיאה הלכה אי אינא פסוק אי אינא לונון אי איפטו אינא גרמה פריפינא פיריטי מי אפטון מי טימין. דיאוטי אוטוס איברוכון איס טון דוד בסיליאה טו ישראל אסטיס דין אימתין אפו טון אחיתפל, פרמונון דיאו לוגוס, טון אונומסין דידסקלון טו איימונא טו קי גנסטון ... קתוס לוי טו פסוק, קי סי אנתרופוס איסוטימוס מו איימון מו קי גנוסטוס מו. קי אירו לוגי דידסקונטיס טו ברי אפו טו אלפהון

קי טי או דויד בקילוס טו ישראל, אסטיס דין אימתין אפוטן אחיתופל פרא מונון דיאו לוגוס. טון אונומסי דידסקלון טו, אי-ימונא טו קי גנסטון טו, אסטיס מנתני אפו טון פליסיאון טו אינא פרק אי מיאה הלכה, אי אינה פסוק אי אינא לוגון, אי-אסמו אינא גרמה פוסו מלון חריאדיטי נא פירי איס אפטון טי-מין, קי דין איני טימי מונון טו תורה, קתוס ליי טו פסוק, טימינאי אופי תא קלירונומיסין, קי אי טיליאי תא קלירונומיסין קאלון, קי מין איני קאלון מונון טו תורה, קאתוס ליי טו פסוק, דיאוטי מי-תימה קלון סס ארוסא. טון נמון מו מן אפיסטי:

כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל, ואם אתה עושה כן, אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, אל תבקש גדולה, ואל תחמוד כבוד, יותר מלמודך עשה, ואל תתאוה לשלחנם של מלכים, ששלחנך גדול משלחנם וכתרך גדול מכתרם, ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך:

קי ציאיניאן דרומוס טו תורה. פסומי מי אלס נא טרויס, קי ני-רון מי מטרון נא פינים, קי אפי טיס יים נקימאסי, קי זואין סטי-נוחוריאס נא זיס, קי איס טו תורה נא קטאינסי, קי אן קמניס אוטס אפטוחיאה סו קי אנתון סו, אפטיחיאה סו איס טון קזמון טוטון. קי אנתון סו איס טון קזמון טון ארחומינון, מי זיטיסיס מגליאן קי מי זילפסיס חקסא, פירוסוטירון אפו טו מתימא סו פרקסי. קי מי איפיתימיסיס טין טרפזאן טון בסיליאון, אפירי אי-טרפיזה סו מינגליטרא אפו טין טראפיזאן טון, קי אי קורונאסו מינגאליטרא אפו טין קורונא טוס, קי איני פסטוס או קיריאוס טיס ארגסיאסו, נא סו פלירוסי טו מסתון טו ארגו סו:

גדולה תורה, יותר מן הכהנה ומן המלכות, שהמלכות נקנית בשלשים מעלות, והכהנה בעשרים וארבע, והתורה נקנית בארבעים ושמנה דברים, ואלו הן.

בתלמוד

פרק ששי

בתלמוד, בשמיעת האזן, בעריכת שפתים, בבינת הלב,
בשכלות הלב, באימה, ביראה, בענוה, בשמחה, בשמוש
חכמים, בדקדוק חברים, ובפלפול התלמידים, בישוב,
במקרא, במשנה, במעוט סחורה, במעוט שנה, במעוט
שיחה, במעוט תענוג, במעוט שחוק, במעוט דרך ארץ,
בארך אפים, בלב טוב, באמונת חכמים, בקבלת היסורין,
המכיר את מקומו, והשמח בחלקו, והעושה סיג לדבריו,
ואינו מחזיק טובה לעצמו, אהוב, אוהב את המקום,
אוהב את הבריות, אוהב את הצדקות, אוהב את התוכחות,
אוהב את המישרים, מתרחק מן הכבוד, ואינו מגיס לבו
בתלמודו, ואינו שמח בהוראה, נושא בעול עם חברו,
מכריעו לכף זכות, מעמידו על האמת, מעמידו על השלום,
מתישב לבו בתלמודו, שואל ומשיב, שומע ומוסיף, שואל
כענין ומשיב כהלכה, הלומד על מנת ללמד, והלומד
על מנת לעשות, המחכים את רבו, והמכון את שמועתו,
והאומר דבר בשם אומרו, הא למדת, כל האומר דבר
בשם אומרו, מביא גאלה לעולם, שנאמר ותאמר
אסתר למלך בשם מרדכי:

מיגליטירון איני טותורה, אפו טין איאירוסינין קי אפו טין בסילאאן
פני אי בסיליאה אפוקטיניטי, מי טריאקנדה בתמוס, קי אי איא[illegible]
מי אוקסטיסארס, קי טו תורו אפוקטיניטי מי סרנדא אוקטו[illegible]
טא, טא אופיאה איני, מי דירסקאליאן, מי אקזמא אפטיאו, מי קניסין
חיליאון, מי פרוסילוסין קרדיאס, מי גנוסין קרדיאק, מי טרומון מי
פובון מי טפינוטיטא, מי חרן, מי אפיריסיאן טון חכמים, מי נ[illegible]
טון סימתיטון, מי פסילופרטיריסין טון סיכואתיטון, מי א[illegible] מי
פסיק, מי משנה, מי אוליגון אמבוריאון, מי אוליגון אפנוק, מי אולי[illegible]
אומיליאן, מי אוליגון חידי, מי אוליגון יליאו, מי אוליגו הרך ארץ
מי מקרותימיאן מי קלין קרדיאן, מי פסטין טון חכמים, מי דקסימו
טא ייסורין (בסאנה) או גנורזון טין תיסין טו, או חירון איס טו מי
דיריאון טו, או קמנון פקטין איס טא לויא טו, או מי קרטון ד-
קלוסין איס טון איאפטון טו; אגפיטוס, אגפא טון הקב״ה
אגפא טא פלזמטא, אגפא טין דיקיאוסינין, אגפא טוס אלנחוס

אגפא

אנפיא טין אפתיטישא, אפומקריניטי אפו טין רקסו, קי רין אי-
פ׳ריטאנביני איס טו מאתימאטו, קי רין חידיטי איס טין דירס-
קואליאו, בסטאזי איס טו זינוק מי טון פליסיאון טו, טין ברזיאלי
איס טו קפקי טים קלוסינים, טון סטיני איסטין אליתיאך, טון סטיני
איס טין איריטון אתיחדי טין קרדיאן טו איס טין ספודין טו-
... טא קי אפנהי, אקואי קי ... ניטי, ירוטא קטא טין אנאן
קי אפנהא קטא ט׳ ... נגון. או מנתנון דיאה ני דידקסי, או מנתכון
דיאה נא אקטיליסי, או תקרינון טין סופיאן טו דידסקאלו טו,
... פרוסילונז טין אקואין טו, קי או ליגון לוגון אקס אונומ-
טוס טו ליגנהוס טו, אירו אימתיס, אסטיס ליי לוגון אקס-
אונומטוס טו לגנהלס טו, פירי אקסנוראן איס טון קזמון,
קתוס ליי טו פסוק, איפין אי אסתר איס טון בסיליאה אקס
אונומטוס טו מרדכי:

רבי שמעון בן מנסיא משום רבי שמעון בן יוחאי אומר, הנוי והכח והעשר והכבוד והחכמה והזקנה והשיבה והבנים, נאה לצדיקים ונאה לעלם, שנאמר עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא. ואומר עטרת זקנים בני בנים, ותפארת בנים אבותם. ואומר תפארת בחורים כחם, והדרת זקנים שיבה. ואומר וחפרה הלבנה ובושה החמה, כי מלך ה׳ צבאות בהר ציון ובירושלם, ונגד זקניו כבוד: רבי שמעון בן מנסיא אומר, אלו שבע מדות שמנו חכמים לצדיקים, כלם נתקימו ברבי ובניו:

או רבי שמעון איאוס טו מנסיא אקס אונומטוס טו רבי שמעון
יס ... בן יוחאי ליי, אי אוריאוטיס קי אי דינמיס, קי יאו פלוטון
קי אי טימי קי אי סופיאה, קי טו ירס קי אי אספרדא קי טא-
טקנה פריפון איס טוס דיקיאוס קי פריפון איס טון קזמון, קתוס
ליי טו פסוק סטיפנוס קאפחימטוסאי אספרדה, איס טון דרומון
טיס דיקיאוסינים אבריסקיטי, קי ליי אלו פסוק, סטיפנוס טון
ירנדון תיאיאי טון תיאון, קי קפחימה טון תיאון אי פטירים טון
קי ליי אלו פסוק, קפחימה טון ניאון אי דינמיס טון, קי אפפרי
פיאה טון ירנדון אי אספרדה, קי ליי אלו פסוק, תא פרפבליתי
אי סיליני

פרק ששי

א׳ אליני קי תא אנדרופיאסתי או איליאס, דיאוטי אנזילה
או ארני טון רינמיאון איס טו אורוס טיס ציון קי איס טין
ירושלם קי איננדי טון יירנהון טו דקסא:
או רבי שמעון איאוס טו מנסיא לייי, אפטא טא אפטא סיס
טימשא טא אופיאה אימטריסן אי חכמים דיאה טוס צדיקים
אולא אקטיליסתיסן איס טון רבינו הקדוש קי איס טוס איאוסטו.

אמר רבי יוסי בן קסמא, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד, ונתן לי שלום, והחזרתי לו שלום, אמר לי, רבי מאיזה מקום אתה, אמרתי לו, מעיר גדולה שלחכמים ושל סופרים אני, אמר לי רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו, ואני אתן לך אלף אלפי אלפים דינרי זהב וכסף, ואבנים טובות ומרגליות. אמרתי לו, אם אתה נותן לי כל כסף וזהב שבעולם, איני דר אלא במקום תורה, לפי שבשעת פטירתו של אדם, אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב, ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, שנאמר, בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך, והקיצות היא תשיחך, בהתהלכך תנחה אותך בעולם הזה, בשכבך תשמר עליך בקבר, והקיצות היא תשיחך לעולם הבא, וכן כתוב בספר תהלים, על ידי דוד מלך ישראל, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, ואומר, לי הכסף ולי הזהב אמר ה׳ צבאות:

איפן או רבי יוסי איאוס טו קסמא, מיאה פורא איפירפטון אינו בא
דרומון, קי מי סינינדיסי איס אנתרופוס. קי מי קלימירישין, קי טון
אנהיקלימיריסא, איפין איס אימי, רבי אפו פיאון מירוס אימי, איפא
איס אפטוך, אפו מינלופולין סופין קי גרמטיאון אימי, איפי איסאימי;
רבי תיליס נא קתיסיס מזי מס איס טון טופון מס, קי איגו תא סו דו-
סו איקאטומיריאון דינריאון חרימון קי אדירון, קי ליתוס קאליסקי
מיבריטס, איפון איס אפטון, איאן סו דידיס אולין טו אדיריאון
קי טו חריסיאון פו סטון קזמון, דין קאטיקו אלא איס טופון אפו
תורה, איפירי איס טין אורן טו אפוחוריזמו טו אנתרופו, דין סי-
נוריבון אפטון טון אנתרופון, אוטי אסימי אוטי חריספי קי אוטי-
ליתי

ולי קלי קי מרגריטי, אלא מונון תורה קי ארגתקלא, קריסלי־טו פסוק, אוטן פיריפטיס תא סי אודיי, אוטן פלייאזיס תא סי פיל־טי אוטן אקסיפניסיס אפסו תא סי אומילי, אוטן פריפאטיס תא סי אודיי איס טין קזמון טוטון, אוטן פלייאזיס תא סי פילאטי־איס טון טפון, קי אוטן אקספניסיס אפטו תא סי אוכילי איס טון קזמון טון ארחוכינון, קי אוטוס איני גרמינון איס טו בבלי־און תהלים, ריאה מיסין טו דוד טו בסיליאוס טו ישראל קלי־טירון איס אימי או נומוס טו סטומטום סו, אפו חיליאדיס חריסיא ומיזומטא קי אריירא, קי ליי אלו פסוק, איס אימי אנין אריירייאון קי טו חריסיאון ליי יי טון דינמיאון:

חמשה קנינים, קנה לו הקדוש ברוך הוא בעולמו ואלו הן, תורה קנין אחד, שמים וארץ קנין אחד, אברהם קנין אחד, ישראל קנין אחד, בית המקדש קנין אחד. תורה קנין אחד, מנין דכתיב, יי קנני ראשית דרכו, קדם מפעליו מאז, שמים וארץ קנין אחד, מנין שנאמר, כה אמר יי השמים כסאי, והארץ הדום רגלי, איזה בית אשר תבנו לי, ואיזה מקום מנוחתי, ואומר, מה רבו מעשיך יי, כלם בחכמה עשית, מלאה הארץ קנינך. אברהם קנין אחד, מנין דכתיב, ויברכהו ויאמר, ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ, ישראל קנין אחד, מנין דכתיב, עד יעבור עמך יי, עד יעבור עם זו קנית, ואומר, לקדושים אשר בארץ המה, ואדירי כל חפצי בם. בית המקדש קנין אחד, מנין דכתיב, מקדש יי) כוננו ידיך, ואומר, ויביאם אל גבול קדשו, הר זה קנתה ימינו:

פנטי קטימטא אפקטיסי או הקביה איס טון קזמון טו, קי טפטא איני, תורה אינא קטימה, אורנוס קי יי אינא קטימה, אברהם אינא קטימה, ישראל אינא קטימה, בית המקדש אינא קטימא. תורה אינא קטימא פותן פו גרפי טו פסוק, יי מי אקטיסי ארחין טו דרומו טו פרין מין ארגנן טו אפו טוטי, אורנוס קי יי אינא־קטימא, פותן קאתוס ליי טו פסוק, אוטוס איפי יי, או אורנוס או־תרונוס מו, קי אי יי איפופודיאון מו, פיאה איקיאה טין אופיאן תא אי

פרק ששי

קורומיסיטי איס איכוי, קי דיאורו או ... מיס אינפפסיאוס ... קי ליי אלו פסוק, פוסון פואין טיא הירנא סו ח״ל אולא מי טופיא איקמיס אימיסי תיי טיא קטימטא סו, אברהם אינא קטימה פותן פו גרפי טו פסוק, קי טון אבלויסן קי איבן, אבלוימכוס ... אברהם איס טון תיאון טון אפסיסטון, פיאיטין אורכו קי ... ישראל אינא קטימא פותן, פו גרפי טו פסוק, איאוסו אפירסי או לאוס סו ח״ל, תיאוסו אפירסי או לאוס טון אופיאון אפקט... קי ליי אלו פסוק, דיאה טוס איאוס אופו איס טין יין אפטי קי רינטי פנטון אי תיליסיס מוספטוס, בית המקדש אינא קטימה פותן, פו גרפי טו פסוק, תיאסטיריאן ח״ל אסטיריאוסן איחריסו. קי ליי אלו פסוק, קי טוס ... ין איס טו איאון פינורון טו ... רוס טו אופיאון אפקטיסין אי דקסיאה טו...

כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, לא ברא אלא לכבודו, שנאמר, כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו, יצרתיו אף עשיתיו, ואומר ה׳ ימלוך לעולם ועד:

אוטי אפלסין או הקב״ה איס טון קזמון טו, דין ... אפלסין ... מוכון דיאה טין טימין טו, קתוס ליי טו פסוק, אוטי אונומזי... איס טו אונומא כוו קי דיאה טין טימין מה טו אפלאסא טו אי סחיריאסא מולפטא טו אפיאיסא, קי ליי אלו פסוק, או אדוני תא וסילוי איס ליין גיאונא דיאה ...

תם פרק ששי

אחר כל פרק ופרק אומרים

רבי חנניה בן עקשיא אומר, רצה הקב״ש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם, תורה ומצות, שנאמר ה׳ חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

או רבי חנניה איאוס טו עקשיא ליי, איתיליסין או הקב״ה, דיאה נא אקסיאוסי טון ישראל, דיאה טוטו אפליתיני איס אפתוס תורה קי מצות, קתוס ליי טו פסוק, ח״ל איתיליסין חרין טיס דיקיאוסיניס טו נא מיגליני טון נומון קי נא דינמוסי:

יהי רצון

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו. שתשכן בתוכנו אהבה ואחוה. שלום ורעות. ותרבה גבולנו בתלמידים ותשים חלקנו בגן עדן. ותעלה בסופנו אחרית ותקוה. ותקננו יצר טוב וחבר טוב בעולמך. ונשכים ונמצא ייחול לבבנו. ותבוא לפניך קורת נפשנו:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו. שתהא תורתך אומנותנו ולא תעלה קנאתנו על לב אחרים ולא קנאת אחרים תעלה על לבנו. ואל ידוה לבנו ואל תחשכנה עינינו:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו. שתתן לנו חיים ארוכים. חיים של שלום. חיים של טובה. חיים של ברכה. חיים של פרנסה. חיים של כלכלה. חיים של יראת חטא. חיים שאין בהם בושה וכלמה:

מרגלא בפומיה דרבי מאיר. גמור בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך. לדעת דרכי ולשקוד על דלתי תורתי. נצור תורתי בלבך. ונגד עיניך תהיה יראתי. שמור פיך מכל חטא. וטהר וקדש עצמך מכל אשמה ועון. ואני אהיה עמך בכל מקום:

מרגלא בפומיה דרבא. תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים. שלא יהא אדם קורא ושונה. ובועט באביו ובאמו. וברבו שלמדו תורה. ובמי שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין. שנאמר. ראשית חכמה יראת יי. שכל טוב לכל עשיהם. ללומדיהם לא נאמר אלא לעשיהם לעשים לשמה ולא לעשים שלא לשמה. וכל העוסקים שלא לשמה. נח להם שלא נבראו:

מודה אני לפניך יי אלהי ואלהי אבותי. (ששמת חלקי) ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי בית הקרנות. שאני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר. והם עמלים ואינם מקבלים שכר

אני

אחר פרקי אבות.

אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת:

כד הוו מפטירי רבנן מבי רבי אמי. ואמרי לה מבי רבי חנינא. אמרי ליה הכי. רבנו עולמך תראה בחייך. ואחריתך לחיי העולם הבא. ותקותך לדור דורים. פיך ידבר חכמות. ושפתיך דעת יביעו. לשונך ירחישו רננות. ולבך יהגה חכמות. כליותיך תעלזנה מישרים. עיניך יאירו במאור תורה. ועפעפיך יישירו נגדך. פניך יזהירו כזהר הרקיע. פעמיך ירוצו לשמוע הברי עתיק יומיא:

בה
בן בג בג אומר. הפוך והפוך בה דכלא בה. ובה תחזה וסיב ובלה בה. ומינה לא תזוע שאין לך מדה טובה הימנה:

בן הא הא אומר. לפום צערא אגרא:

אין כאלהינו. אין כאדונינו. אין כמלכנו. אין כמושיענו:
מי כאלהינו מי כאדונינו מי כמלכנו מי כמושיענו:
נודה לאלהינו נודה לאדונינו נודה למלכנו נודה למושיענו:
ברוך אלהינו ברוך אדונינו ברוך מלכנו ברוך מושיענו:
אתה הוא אלהינו, אתה הוא אדוננו אתה הוא מלכנו.
אתה הוא מושיענו: אתה תושיענו אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד:
רבי חנניה וכו' וקדיש דרבנן.

תם ונשלם. שבח לאל
בורא עולם

